

Gradišov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Določitev smotrov, ciljev in nalog - jamstvo za uspeh organov upravljanja in poslovne politike našega podjetja

Odgovorni urednik Gradišovega vestnika me je ob izvolitvi zaprosil, da bi obrazložil moje poglede na probleme našega podjetja in na delo organov upravljanja v prihodnjem dveletnem obdobju. Naloge organov upravljanja prav gotovo ne bodo lahke, saj se bodo morali odločati o reševanju neštetihih problemov s področja tekoče, še zlasti pa razvojne poslovne politike podjetja. Delo organov upravljanja bi bilo nedvomno učinkovitejše, če bi podjetje imelo jasno opredeljen smoter in določene cilje tekoče in razvojne politike podjetja, začena novi predsednik CDS Leopold Ilvarja.

Močno podjetje

Za podjetje je smoter jasno opredeljen. Pri tem mislim na družbeni in podjetniški smoter. Družbeni smoter podjetja obstaja v tem, da so v tržnem gospodarstvu temeljne organizacije združenega dela, povezane v našem podjetju, najpomembnejša materialna osnova družbe, iz katere izvirajo tudi sredstva za njeno delovanje v obliki prispevkov, davkov in v drugih oblikah. Iz tega sledi, da in sta za družbo pomembna obstoj in razvoj močnih podjetij.

Podjetniški smoter pa je v pridobitveni dejavnosti, ki naj zagotavlja tržno ustvarjanje dohodkov, tj. dobička iz dohodka in iz amortizacijskih sredstev, kar vse skupaj predstavlja podjetniško akumulacijo, ki omogoča enostavno in razširjeno proizvodnjo podjetja — s tem tudi njegov obstoj in razvoj — ter delež delovni skupnosti in družbi.

V samoupravnem podjetju, kot je naše, se smotru podjetja pridružuje še smoter delovne skupnosti, ki pomeni obstoj in razvoj podjetja, na katerega je delovna skupnost povezana in za katero pomeni podjetje njeno neposredno materialno osnovo.

Trojnost trga, financ in odnosov

Za naše podjetje in tudi za pretežno večino drugih je značilno, da se pri izbiri in določanju ciljev, ki se konkretizirajo v tekočih in razvojnih planih, še vedno izhaja iz proizvodnega koncepta, ki na doseženi stopnji razvoja, produktivnosti in delitve dela ne more zagotavljati optimalnih poslovnih rezultatov. Proizvodni koncept bo nujno dopolniti tudi v našem podjetju in upoštevati pri izbiri in določanju ciljev postulat o trojnosti trga, financ in človeških odnosov. Temu postulatu trojnosti konceptov pa bomo morali dodati še znanost, kar vse skupaj lahko poimenujemo s sistemskim pristopom.

Pri izbiri in določanju ciljev bomo morali upoštevati:

- izhodiščne cilje, namenjene ustvarjanju in vzdrževanju osnovnih poslovnih pogojev, ki so podani v strukturi našega podjetja;
- cilje delovanja, ki v sprotnem doseganju uresničujejo dejavnost, tj. poslovni proces;
- cilje učinkov oziroma rezultatov (rentabilnost);
- končni cilji obstoja in razvoja podjetja z že prej opredeljenim končnim ciljem ohranitve in krepitev gospodarske moči podjetja.

Sama ohranitev pa pomeni iti v korak z drugimi, torej razvijati se naprej, kar pomeni v tržnem gospodarstvu tudi srečanje s konkurenco in podjetniško tveganje. Pri tem se mi zdi važno, da nas mora že sama nevarnost zaostajanja za drugimi spodbujati in prisiliti k razmišljanju

Vsaki dve leti se menja polovica članov centralnega delavskega sveta — S prve seje novega delavskega sveta

o prihodnjem v najbolj splošnem pomenu besede, k pridobivanju moči, prostora, časa in vpliva na druge in tudi k zagotovitvi sredstev, potrebnih za obvladovanje zastavljenih nalog, torej kapitala in denarnega dela dobička kot enega od pridobitnih možnosti.

Pri tem pa ne mislim izključno samo na kapital, temveč tudi na pomnožitev resursov, izboljšanje delovnih učinkov, povečanje produktivnosti, izboljšanje tržnega položaja našega podjetja, kar predstavlja poseben zelo pereč problem, razširjanje in intenziviranje razmerij s kupci — investitorji in dobavitelji osnovnih kritičnih materialov, učinkovitost vodstva in njegovega razvoja, storilnost delavcev in njihov odnos do podjetja, javna odgovornost in končno utrditev imena podjetja.

Intenzivno k novatorstvu

Temelj podjetja je odjemalec, v našem primeru investitor. Samo on daje zaposlitev in s tem ohranja obstoj podjetja. Če izhajamo iz tako opredeljenega pojma za obstoj podjetja, nujno sledi, da moramo intenzivno pristopiti k pospeševanju novatorstva, ki pomeni ponujati potrošniku — investitorjem vedno nekaj novega, bolj funkcionalnega in tako ohranjati in povečevati trg, in k marketingu, ki pomeni miselni sistemski pristop poslovanja podjetja s tržnega vidika.

Kot sem že omenil, imajo vse temeljne odločitve tekoče in razvojne poslovne politike, o katerih odločajo organi upravljanja, obliko planov, lahko pa predstavljajo tudi posebne odločitve. Osnutki planov predstavljajo variantne rešitve o konkretiza-

ciji poslovne politike v določenem časovnem razdobju. Ko pa so sprejeti, pomenijo poslovno-politične odločitve.

Razvojni plan

O razvojni poslovni politiki v našem podjetju skoraj ne bi mogel govoriti, ker se ta konkretizira v razvojnih planih podjetja. Razvojni plan, ki je sicer v izdavi za razdobje od 1971 do 1975, še ni bil dan v obravnavo in potrditev organom samoupravljanja in zato tudi še ne more pomeniti poslovno-politične odločitve. Osnovni razlog, da še ni prišlo do sprejetja dolgoročnih in srednjeročnih planov, je prav gotovo v tem, da v naši ekonomski politiki in zakonodaji prihaja do prepogostih sprememb, kar učinkuje na ravnanje podjetja pri določanju ciljev in sprejemanju odločitev.

Dejstvo je, da planiranje, zlasti dolgoročno, ni možno ali pa je zelo oteženo, ker se ustvarjajo spremembe, katerih ciljev, določenih s planom, ni možno uresničiti, ali pa zahtevajo neprestane dopolnitve. Sam Nadaljevanje na 3. strani

Prve besede novoizvoljenega predsednika centralnega delavskega sveta Leopolda Ilvarja

Letos v Velenju

Sindikalni odbor podjetja je poveril organizacijo XVIII. letnih športnih iger poslovnim enotam Celje. Igre se bodo odvijale 10. junija v Velenju na športnih objektih ob jezeru, kjer bo tudi informacijska pisarna in zaključek iger.

Organizacijski odbor iger pod pokroviteljstvom direktorja PE Celje Alberta Praprotnika se je spoprijel že z vsemi potrebnimi nalogami v zvezi s tehnično izvedbo tekmovanja, kakor tudi z nastanitvijo in prehrano ekip.

Letošnji program tekmovanja obsega poleg že ustaljenih panog tj. namizni tenis, kegljanje, odbojka, streljanje, šah, balinanje in mali nogomet tudi rekreacijski program. V rekreacijskem programu bodo lahko nastopili tekmovalci iz tekmovalnega programa, kakor tudi vsi ostali udeleženci iger. Program bo obsegal naslednje discipline: tek 60 m, tek 400 m in met krogla ter pomerjanje spretnosti v mini golfu.

Udeleženci iger bodo imeli na razpolago tudi kegljišče, zaprt bazen in odprt olimpijski bazen.

Urnik tekmovanja bo obsegal v dopoldanskem delu tekmovalni program ekip, v popoldanskem delu pa tekmovanje posameznikov. Popoldan bo tudi organiziran ogled objektov termoelektrarne Šoštanj, katere je gradila PE Celje.

Svečani zaključek bo v restavraciji Jezero z objavo rezultatov in z zabavnim programom.

Organizator vabi vse člane kolektiva, posebno pa športne navijače, da se udeležijo tekmovanja in s tem pripomorejo k vsestranskemu uspehu športnih iger.

Predsednik org. komiteja SI GRADISA
Albin Breznik

Delavski svet je razpravljajal

Po volitvah, ki so bile za polovico članov delavskega sveta dne 26. aprila, se je delavski svet v novi zasedbi prvič sestal 11. maja. Ugotovil je najprej, kakšen je bil izhod volitev, in po poročilu verifikacijske komisije potrdil mandat na novo izvoljenim članom.

Letos je potekla mandatna doba predsedniku delavskega sveta ing. Saši Skulju. Zato je delavski svet izvolil za predsednika Leopolda Ilvarja, za namestnika pa Božidarja Lukača.

V nadaljevanju seje pod vodstvom novo izvoljenega predsednika je delavski svet potrdil razporeditev doseženih sredstev skladov po zaključnem računu za leto 1971. Predlog te razdelitve je izdelal odbor za načr-

tovanje in se sklada s programom in potrebami, ki se predvidevajo za letošnje leto, ko se bodo sredstva skladov podjetja črpala. Gre za sredstva za investicije, za obratna sredstva in za sredstva sklada skupne porabe.

Po obrazložitvi predloga in po obširni razpravi je delavski svet sprejel gospodarski načrt za leto 1972, in sicer za vrednost proizvodnje, delitev dohodka in skladov, plan ur in

kadrovske zasedbe po kvalifikacijski sestavi, predračun režijskih stroškov in plan obračunskih enot v tujini.

Hkrati s sprejemom gospodarskega načrta je delavski svet sprejel merila za delitev dohodka na osebne dohodke in sklade, ki se ujemajo z merili, ki jih predpisuje samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu. Nadalje je sprejel prispevne stopnje za prenos stroškov režije podjetja ter določil tudi, da znaša planska vrednost startne točke za delitev osebnih dohodkov 1.— novi dinar, računano v čistem znesku za eno uro.

Da bi se uravnale višine osebnih dohodkov za posamezne kvalifikacijske strukture delavcev skladno s samoupravnim sporazumom o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu, je delavski svet naročil, da morajo organi upravljanja v enotah ob sprejemanju pravilnikov o nagrajevanju nad startnimi osnovami za učinke posameznikov upoštevati načelo, da bo višina izplačil za osebne dohodke odvisna tudi od uspeha enote oziroma podjetja kot celote. Kadar enota ne dosega s planom predvidenih sredstev za osebne dohodke, je potrebno uravnati višine izplačil delilnim črtam.

Zaradi določila republiškega zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj je delavski svet sklenil, da se odplačilna doba pri posojilih za individualno stanovanjsko gradnjo zniža od sedanjih 30 let na 25 let in z 2-odstotnimi obrestmi.

Hkrati je uravnaval tudi prošnjo enote v Celju, da sme enota prosilec za stanovanjska posojila dati tudi letos posojila, ker jim lani niso mogli odobriti v polnem znesku po našem pravilniku. Sedanje določilo 23. člena pravilnika o stanovanjski graditvi namreč predpisuje, da je mogoče posojilo odobriti stanovanjski enoti samo enkrat, čeprav bi prvič ne bilo dano v najvišje dovoljenem znesku po pravilniku. Ker bi z izjemnim dovoljenjem kljub temu povzročili neskladnosti, je sklenil delavski svet, naj se izdela predlog spremembe našega pravilnika in ga bo delavski svet sprejel po obravnavi v rednem roku, določenem za sprejem splošnih aktov.

Nadaljevanje na 2. strani

Strokovni izpiti ne le za gradbince

Polagali naj bi jih tudi strojni in elektro tehniki, inženirji in diplomirani inženirji

Deseti sklep XIX. seje centralnega delavskega sveta z dne 24. 4. 1972 je bil, da mora UO centra za izobraževanje v roku dveh mesecev pripraviti program za strokovne izpite za strojne in elektro-strokovnjake. Pri vsakokratni spremembi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov že nekaj let opažamo, da so strojni strokovnjaki v neenakem položaju glede na štartne osnove v primerjavi z gradbenimi strokovnjaki. Le-ti so morali imeti na nekaterih delovnih mestih strokovni izpit in pooblastilo in so zato dobili dodatek k štartni osnovi.

Ker za strojne strokovnjake ni bilo predpisanega strokovnega izpita in pooblastila, so bili le-ti s štartno osnovo vedno nižje od enakovrednega gradbenega strokovnjaka.

Pred leti smo hoteli to neenakost popraviti s tem, da smo priznali strojnemu strokovnjaku 8-letno delovno prakso kot ekvivalent za strokovni izpit pri gradbenikih. To je bilo zgrešeno, ker je gradbenik moral delati v vsakem primeru strokovni izpit, če je hotel dobiti dodatek, strojnik pa je to dobil avtomatično.

Strokovni izpit pokaže, kakšno strokovno znanje si je prizadelet kandidat pridobil tekom let na konkretnem delovnem mestu.

Na osnovi strokovnega izpita in pod pogoji, ki jih predpisuje pravilnik, lahko izda podjetje pooblastilo, da kandidat samostojno vodi gradnje, jih nadzira ali opravlja investicijsko tehnično dokumentacijo, tj. projektira.

Za gradbenike je to urejeno. Ispite polagajo pri gospodarski zbornici, pooblastila izdaja podjetje.

Ker želimo, da bi bil naš tehnični kader na ustrezni strokovni ravni, bomo v glavnem za vsa delovna mesta, ki jih zasedajo tehniki, inženirji in diplomirani inženirji, zahtevali izpit. Za določena delovna mesta se zahteva tudi pooblastilo. Vse to ureja pravilnik o sistemizaciji.

Po zgledu gradbenikov bodo tudi za strojne in elektro strokovnjake predpisani izpiti, določili bodo tudi delovna mesta, na katerih bo potrebno imeti pooblastilo, saj morajo tudi strojniki samostojno projektirati.

Ker gospodarska zbornica še ni uvedla strokovnih izpitov za strojnike, bo »Gradis« organiziral interne izpite, kakor je bilo to že nekoč urejeno za gradbenike. Program bo podoben gradbeniškeemu, snov pa bo prirejena za strojnike.

Predlog, naj bi uvedli izpite za strojnike, je prišel iz naših enot in menimo, da je prav, ker na ta način nudimo vsem tehničnim kadrom enake pogoje.

Tehnični strokovnjaki si s položenim strokovnim izpitom razširijo strokovno znanje, zato bomo pri naslednji spremembi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov skušali postaviti izpit kot stimulativen element in zato določiti pribitek k štartni osnovi in ne, kakor je sedaj, ko se — če izpita nimaš — odbija.

ing. DRAGOVAN SEVER

Nagrade, pohvale in značke

Kako je z letošnjimi priznanji za prizadevnost in uspešnost na področju varstva pri delu

Na sejah odbora za varstvo pri delu, katere so se udeležili vsi predsedniki varnostnih komisij poslovnih enot podjetja, so med drugim razpravljali o predlogih za podelitev priznanj za prizadevnost in uspešnost na področju varstva za leto 1971.

DS podjetja je v letu 1969 sprejel začasna merila za ocenjevanje prizadevnosti in uspešnosti na področju varstva pri delu.

Namen ocenjevanja je, da se tistim članom kolektiva in poslovnim enotam, ki so s svojimi prizadevanji za razširjanje in izboljšanje varstva pri delu dosegli viden napredek, da posebno priznanje.

Do sedaj je bilo: v letu 1970 razdeljenih 31 denarnih nagrad, 77 značk in pohval — skupaj torej 108 delavcem. V letu 1969 ni bilo podeljenih priznanj. V letu 1968 je bilo razdeljenih 12 denarnih nagrad, 42 značk in pohval — skupaj torej 54 delavcem.

Postavljeno je bilo vprašanje, če pri pokazanih uspehih lahko pristopimo k nagrajevanju prizadevnosti in uspešnosti na področju varstva za leto 1971.

Po daljši razpravi je odbor sklenil, da je treba tudi za leto 1971 zbrati podatke za delavce, ki izpolnjujejo pogoje po začasnih merilih za ocenjevanje prizadevnosti in uspešnosti na področju varstva. Število predlaganih pa ne bi smelo presegati 2—3 % od števila zaposlenih.

Nagrade, pohvale in značke so skromna priznanja, vendar se s tem želi povečati interes neposredno prizadetih, da bi v čim večji meri upoštevali vse ukrepe in normative za varstvo pri delu, da bi bila s tem prepričana in izločena nevarnost za življenje in zdravje vseh, ki delajo na gradbiščih, v obratih ali delavnicah.

Vsaka hujša poškodba lahko povzroči invalidnost. Kljub temu pa zbujajo skrb podatke, da se je v obdobju zadnjih deset let število delovnih invalidov v Jugoslaviji več kot podvojilo, saj se je povečalo od 228.000 na 841.000 ljudi, ki so postali invalidi zaradi nezgod ali preobremenjenosti pri delu.

Še večjo skrb zbujajo podatke o starostni strukturi delovnih invalidov, saj je kar 57 % med njimi delavcev starih od 30 do 49 let. To pomeni, da je več kot 250.000 delovnih invalidov v delovno najbolj uspešnih letih. Ta armada ljudi ne proizvaja več in je zaradi premajhne delovne dobe primorana životvoriti z razmeroma nizkimi prejemki.

Zato je vsak prispevek k zmanjšanju števila delovnih poškodb zaželen in ga je potrebno spodbujati.

BOJAN BAMBIČ

Predsedstvo republiškega sveta sindikatov in sekretariat CK ZK Slovenije sta razpravljala o samoupravnem položaju delavcev v dislociranih enotah

Ker je bila tema razprave za naše razmere izredno pomembna, objavljamo nekatere misli, pripombe in predloge udeležencev:

Ze v začetku razprave je bila poudarjena misel, kako se kaže prizadevanje za uveljavljanje ustavnih dopolnil v dislociranih enotah navidezno protislovno. Gre za samostojnost teh enot, za večjo samoupravno samostojnost tam zaposlenih in za dosledno uveljavljanje njihovih samoupravnih pravic, ne glede na morebitne trenutne objektivne težave s produkcijo, na trgu ipd., kar vse skupaj v bistvu krepi voljo za združevanje in skupno premagovanje težav v proizvodnji in prodaji. Izkušnje so nas že poučile, da so bili neurejeni odnosi med posameznimi enotami v isti delovni organizaciji skoraj vedno vzrok za njeno drobljenje. Z razdrobljenim gospodarstvom in tako produkcijo — ki je za nas zaenkrat še značilna — pa se le v izjemnih primerih lahko uspešno vključimo v vsesplošno delitev dela. Za velike naročnike, predvsem za tiste, ki zastopajo tuji trg, smo — kot na to mnogokrat opozarjajo naši gospodarstveniki — še premajhni, ne glede na to, da bi mogli prav s temi zmogljivostmi, ki jih imamo, združeni pomeniti veliko več. Končno ni treba še posebej ugotavljati, da je v tej današnji delitvi dela združevanje v svetovnem merilu zakonit proces, ki ga pač pri nas zamujamo.

Od tod druga splošna ugotovitev: Premalo se zavedamo tudi tega, da bodo z ustavnimi dopolnili dane možnosti za resnično samoupravno vplivanje na proces usklajevanja skupnih interesov delavcev v posameznih velikih integriranih celotah. S tem bomo prispevali k dejanski ekonomski trdnosti takih podjetij in socialni varnosti njihovih proizvajalcev. Prav to in urejeni samoupravni odnosi pa bodo pri ljudeh krepili občutek povezanosti in pripadnosti k delovni organizaciji. To pa je veliko, je pogoj za sproščanje tiste znane ustvarjalnosti naših ljudi, zaradi katere so cenjeni po vsem svetu kot zares dobri delavci. Zato ni naključna še ta splošna ugotovitev, da so naši ljudje o vsem tem, kakšne možnosti jim odpirajo — še več — ponujajo ustavne

spremembe, premalo obveščeni. Sicer ne bi bilo ponekod nesporazumov in zato pa še tu in tam odpor in potem njegova značilna spremljevalka počasnost in zavlačevanje. Spomnimo se, da je bilo podobno tudi s samoupravnimi sporazumi o usmerjanju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov, pa danes — brez njih ne gre več.

In še skrajnost, da zaradi navedenega v nekaterih matičnih podjetjih — tako je bilo v razpravi izrečeno, kot opozorilo na tendence določenih posameznikov ali skupinic — niso za preveč samostojne enote. Jasno: gre za to, da bodo poslej imeli proizvajalci pač več besede pri samem odločanju o svojem delu. Praksa kaže, da se često s strani vodstev podjetij bolj ali manj prikrito uporabljajo metode, ki naj bi ljudi prisilile k molku in ki kolektive zastrašujejo z najrazličnejšimi predstavami, kako bi se ob večji samostojnosti vsi znašli brez dela, ker ne bi znali oziroma celo mogli pametno gospodariti z dohodkom, da enote nimajo osnovnih tehničnih, tehnoloških, ekonomskih, kadrovskih in drugih pogojev za samostojnejše samoupravno življenje, da se bodo povečali stroški za administracijo, da bo prišlo do neracionalne izrabe tehničnega kadra itd. S tem vsiljujejo misli, da bi ločene obrate kazalo opuščati, če ne more ostati pri starem. V resnici gre za nekaj povsem drugega: izmika se jim privilegij odločanja. Nič manj škodljiva pa ni morebitna tendenca za odcepitve v ločenih enotah ki ni utemeljena ne ekonomsko ne tehnološko in ne s kakimi drugimi argumenti, ki bi jo opravičevali. Tudi v teh primerih gre velikokrat za uveljavljanje koristi posameznikov ali ambicij določenih skupinic.

Dosedanji razvoj Slovenije je pravzaprav grajen na konceptu povezovanja in imamo zato že danes nekaj stotin teh tako imenovanih dislociranih enot, v katerih je zaposlenih že skoraj sto tisoč delavcev. Naši razvojni programi pa ta koncept pravilno podpirajo. Urejanje odnosov v teh organizacijah je potemtakem brezpogojno treba uskladiti z ustavo.

Naša nova direktorja

Boris Vede je direktor projektivnega biroja v Ljubljani, Vukašin Ačanski pa direktor projektivnega biroja v Mariboru

Pred kratkim je osrednji delavski svet imenoval dva nova direktorja, in sicer v biroju za projektiranje Gradis Ljubljana Borisa Vedeta, dipl. inž. arh., ter v biroju za projektiranje Gradis Maribor Vukašina Ačanskega, dipl. inž. arh. Oba sta priznana strokovnjaka, ki sta s svojim dosedanjim visoko strokovnim delom dokazala, da sta vredna zaupanja celotnega kolektiva. Ob prevzemu novih dolžnosti smo vsakemu postavili po dve vprašanji.

inž. Boris Vede

Ing. Boris Vede — prevzeli ste veliko odgovornost in dober kolektiv, ki je sposoben prevzeti vsako, še tako težko nalogo. Kakšno bo vaše delo v bodoče?

Naš biro s 37 zaposlenimi predstavlja danes s svojim kvalitetnim projektantskim kadrom uigran, homogen team. To je v veliki meri pripisati urejenim notranjim odnosom, ki so posledica doslednega spoštovanja samoupravnih načel. V veliki meri gre pri tem zasluga tudi dosedanjemu direktorju ing. Uršiču, ki je ta načela gojil in vnašal s svojo strokovnostjo v kolektiv vedno novih idej, ki so potem s skupnimi naporii dale mnoge sistematske rešitve in ne samo neke meje zgolj projektantskega servisa v podjetju.

Projektivni biro Gradisa si je v svojem dolgoletnem obdobju zaradi res kvalitetno izdelanih projektov

pridobil velik sloves. Kako gledate na to in kakšne so vaše perspektive?

Ce bomo ob teh dosežkih in prizadevanjih hoteli biti v perspektivi še uspešnejši, bo potrebno naše načrtovanje programirati na daljša obdobja. Le kontinuiran študij in nenehno raziskovanje novih sodobnejših konstrukcij in metod dela bo rodilo v perspektivi pričakovane rezultate in našo konkurenčnost na vse bolj zahtevnem tržišču vseh vrst gradenj. Kreacija takšnega načina dela bo zahtevala v bodoče še tesnejšo povezanost in sodelovanje biroja z vsemi dejavniki v podjetju. Za uspešno reševanje vseh nalog, ki stojijo pred nami, pa bomo morali v bodoče razširiti biro z nekaterimi dejavnostmi, nekatere pa še okrepiti. Zal danes glede na pomanjkanje prostora še nimamo teh pogojev, saj si del II. nadstropja v Kersnikovi 10 delimo z našo razvojno — organizacijsko službo, vendar upamo, da bo v krajši perspektivi urejeno tudi to vprašanje.

Ing. Vukašin Ačanski, v zadnjih letih je v Sloveniji, kakor tudi v Jugoslaviji opaziti intenzivnejšo gradnjo avtocest. Ali je ustanovitev Biroja za projektiranje Gradis Maribor povezano z gradnjo naših enot?

Da, glede na plan gradnje novih cest in objektov, ki ga je pripravil Cestni sklad SRS za obdobje do 1985. leta, se je pokazala potreba po močnejšem biroju za projektiranje objektov s področja nizkih gradenj. Zato je pred kratkim osnovana nova poslovna enota Gradisa — Biro za projektiranje Maribor.

Projektirali ste že vrsto lepih objektov. Naše bralce bo gotovo zanimalo, kaj so v bistvu osnovne naloge novoustanovljenega biroja?

Osnovne naloge tega biroja so: izdelava investicijsko-tehnične dokumentacije za viadukte, mostove, podvoze, nadvoze ter vse ostale inženirske objekte, študije tehnoloških postopkov gradnje, sistemov montaže,

inž. Vukašin Ačanski

tipizacija gradnje, uvajanje novih načinov gradnje itd.

Sedaj pripravljamo glavne projekte na avtocesti Hoče-Levec.

Mi jim ob imenovanju na odgovorna mesta lahko samo iskreno čestitamo ter jim želimo na novih delovnih mestih obilo uspeha.

C.

Delavski svet

Nadaljevanje s 1. strani

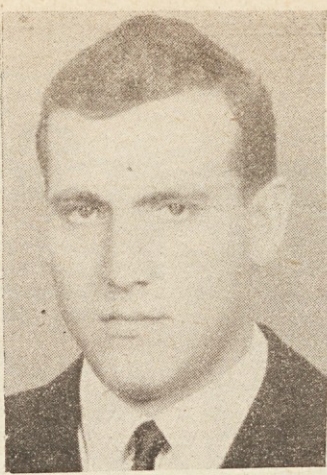
Predsednik razpisne komisije za razpis prostega delovnega mesta individualnega izvršilnega organa — direktorja biroja za projektiranje v Ljubljani je predložil sklep te komisije, da naj delavski svet izvoli za direktorja biroja ing. arh. Borisa Vedeta. S tajnim glasovanjem je delavski svet ta predlog tudi potrdil.

Nadalje je zaradi zamenjave imenoval delavski svet Janeza Pirnata za upravnika v počitniškem domu v Ankaranu.

R. Z.

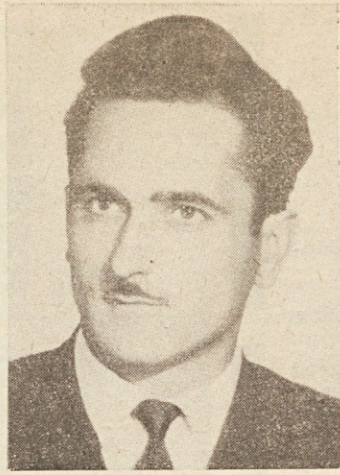
inž. Franc Cegnar

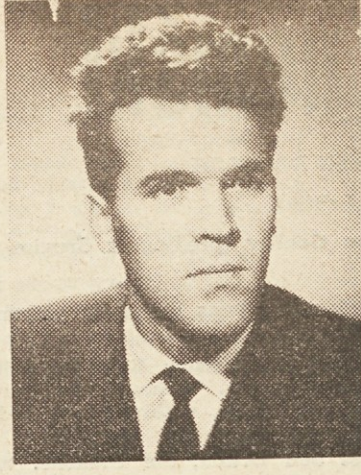
inž. Alojz Kepić

Anton Petrovič

Janez Martinčič

Ivan Kos

Janez Trafela

Novi člani CDS predlagajo

Analize in predlogi morajo biti dobro pripravljeni

Ing. Franc Cegnar — Škofja Loka: Kot član centralnega delavskega sveta se bom zavzemal za enotnost in monolitnost v Gradisovih vrstah, hkrati pa tudi za uveljavljanje ustavnih amandmajev, kateri od nas zahtevajo več zavednosti, odgovornosti in zainteresiranosti za samoupravljanje, istočasno pa nam dajejo večje možnosti za samoupravno dogovarjanje in sodelovanje pri vseh pomembnih odločitvah.

Za premišljeno sodelovanje pri sprejemanju pomembnejših sklepov so zelo pomembni dobro pripravljeni predlogi oziroma analize, ki naj bodo objektivne z poudarkom na bolj ali manj pomembnejših podatkih, jasne, neposredne in hitro doumljive, za kar smatram, da so polno odgovorni odbori in komisije delavskega sveta ter strokovne službe na centrali podjetja.

Več odgovornosti in zaupanja v mlajše kadre

Ing. Alojz Kepić, Ljubljana: V prihodnji mandatni dobi bom dosledno zagovarjal doseganje pozitivnih rezultatov poslovanja podjetja. Da bo rast podjetja uspešna tudi v bodoče, bo potrebno prenašati odgovornosti in zaupanje na mlajše kadre. Za doseganje boljših rezultatov v podjetju bomo morali povečati sodelovanje med enotami in s tem povečati homogenost podjetja. Dosled-

neje bo treba izvajati dogovore in pogodbe med enotami in obrati, kajti brez tega se bomo le težko držali postavljenih rokov, ki v večini primerov niso dolgi. Da bi povečali produktivnost, bo treba še bolj zainteresirati vse člane kolektiva s tem, da bi se dejansko nagrajevalo po delu.

Manj papirnatih vojsk

Anton Petrovič, Celje: Sem bil in bom vedno zagovornik vsega, kar je koristno za podjetje kot za našo poslovno enoto. Želel bi, da bi bile analize in poročila, ki jih prejmemo člani delavskega sveta, kratka in jedrnata ter napisana tako, da jih bi razumel vsak delavec. Zato manj papirnatih vojsk! Glede poslovanja pa menim, da morajo za vse veljati enake pravice in dolžnosti in tudi odgovornosti.

Predlagam, da za uspešnejše delo v operativni nabavi še več drobne mehanizacije, sedanjo pa bolj varujemo.

Razprave na sejah naj bodo kratke in jedrnate

Janez Martinčič — SPO Ljubljana: Želim, da bi bile razprave na sejah CDS kratke in jedrnate ter da bi vedno potekale v duhu sodelovanja in medsebojnega razumevanja. Več pozornosti bomo morali posvetiti tudi težki mehanizaciji ter bolj skrbeti za racionalno izkoriščanje strojev.

Perspektivo podjetja vidim v dobrem gospodarjenju in tudi v medse-

bojnem sodelovanju na delovnem mestu ter ne samo za konferenčno mizo. Še vedno velja pregovor: »V slogi je moč.«

Znanje je treba stalno dopolnjevati

Ing. Ivan Hercog, Ravne na Koroškem: Kot član centralnega delav-

skega sveta želim zagovarjati take odločitve, ki bodo vodile k čim uspešnejšemu doseganju ekonomskih in družbenih ciljev Gradisa. Seveda pa bom zagovarjal v CDS odločitve, s katerimi bo daljnosežnejše zagotovljeno uspešno delo PE Ravne.

Ključ za izboljšanje uspeha celotnega podjetja je po mojem mnenju v večji izobrazbi članov našega ko-

lektiva. Pri tem ne mislim toliko na formalno izobrazbo, temveč na stalno željo po večjem znanju slehernega člana kolektiva, pri čemer bi pa naj podjetje našlo čim uspešnejše oblike organiziranega izobraževanja. Sicer pa mislim, da bo problem izobraževanja morala reševati celotna naša družba, če si hoče zagotoviti uspešnejši in hitrejši razvoj.

Več pozornosti raziskavi tržišča

Ivan Kos, Nizke gradnje Maribor: Smo največje gradbeno podjetje v Sloveniji, rezultati poslovanja so dobri, vendar mislim, da se bomo morali v prihodnje bolj zavzeti za raziskavo tržišča, tako doma kot v tujini, če hočemo, da bomo naše kapacitete polno zaposlili.

Več pozornosti bomo morali posvetiti tudi modernizaciji proizvodnje, mehanizaciji in medsebojnemu odnosom. Kot član CDS pa bom vedno aktivno sodeloval pri vseh vprašanih, ki bodo v korist delavcev in podjetja.

Samoupravni dogovori se morajo spoštovati

Janez Trafela, GV Maribor: Zadnja leta je CDS sprejel vrsto gospodarskih ukrepov. Cilj teh ukrepov je bil spodbuditi enote k čimboljsemu načrtovanju proizvodnje, boljšemu gospodarjenju in pravični delitvi osebnih dohodkov. Žal pa nismo v celoti uspeli. Zato bom kot član CDS zagovarjal stališča, da se samoupravni dogovori v celoti uresničijo in spoštujejo. Glede dela pa menim, da bodo morali naši vodilni napeti vse sile za izboljšanje angažiranosti podjetja, še posebno pa naše enote.

Domotožje

Najprej vas spoštovani tovariši v domovini, najpristranejšje pozdravljam!

Ponovno sem se odločil, da vam napišem nekaj vrstic, saj mi trenutki, ko vam pišem, hitreje minevajo. Lahko bi rekel, da sem bližje domovini. In prav to si v tem trenutku najbolj želim. Čeprav sem že nekaj let na delu v Nemčiji, me vedno bolj mika, da bi odšel domov. Pravega vzroka niti sam ne vem, toda prav gotovo je preveliko domotožje. Vse probleme, ki nastanejo, povezujem z njimi.

Tako se včasih jezim na upravo podjetja v Jugoslaviji, da ne skrbi dovolj za nas v tujini, po drugi strani pa si ne znam odgovoriti na vprašanje, kaj naj bi uprava podjetja napravila, da bi se to izboljšalo. Domotožja namreč ne more odpraviti nihče. Ne vem sicer, katera želja bo močnejša, toda dobro vem, da se bom kmalu odločil za vrnitev v domovino. Čeprav je enota kolektiva »Gradis«, ki dela tu v Nemčiji, dober kolektiv, mi le-ta ne more nuditi tistega, kar sem imel pri delu v domovini — notranjega zadovoljstva.

Toliko za danes. Mogoče se pred vrnitvijo še kaj oglasim s kakšnim tehtnejšim predlogom. Do takrat pa vsem članom delovnega kolektiva GRADIS priskrben pozdrave z željo, da bi v prihodnje dosegali še večje uspehe kot do sedaj.

JOSIP LJUBIČIČ
Frankfurt

NADALJEVANJE S PRVE STRANI • NADALJEVANJE S PRVE STRANI • NADALJEVANJE S PRVE STRANI • NADALJEVANJE S PRVE STRANI

Določitev

ekonomski sistem motivira tiste, ki ne planirajo in obratno kaznuje tiste, ki planirajo.

Na praktično realizacijo že določenega programa razvoja poslovne politike pa vplivajo še drugi činitelji, od katerih so važnejši tiste:

- pogoji na (gradbenem) tržišču;
- sredstva, s katerimi razpolaga podjetje za investicijske naložbe;

— strokovni kadri.

Poleg navedenih razlogov in činiteljev, ki so za naše podjetje objektivno pogojeni, pa so pri neadekvatnem določanju ciljev prisotni tudi razlogi, ki so v celoti ali delno subjektivnega značaja.

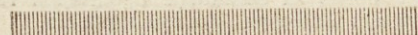
Med subjektivne činitelje bi prišle zlasti kadre, ki se ne prilagajajo pogostnim spremembam v pogojih gospodarjenja in tržnim zahtevam in neustrezno medsebojno sodelovanje posameznikov in poslovnih enot, kar bistveno vpliva na oblikovanje in določitev smeri razvoja.

Le alternativni predlogi

Navedene ugotovitve se da v marsičem dopolniti in tudi ovreči z antitezo. Moj namen ni bil podati kritično oceno podjetja v pozitivnem ali negativnem smislu. Želel sem le podati moje lastne poglede na stanje in nekatere možnosti za pristop k reševanju problemov v podjetju, zlasti problemov razvojne poslovne politike. Nakazal sem upravičeno zahtevo organov upravljanja, da se jim predlagajo variantne rešitve. Če je podana organom upravljanja le ena varianta, se v bistvu nimajo možnosti o čem odločiti. Pri razvojni poslovni politiki, katere bistveni sestavni del je politika investicij, je nujno zahtevati utemeljitve z ekonomskim izračunom, tj. stopnja donosa, preračunana na sedanjo vrednost.

Vpogled v celoto in dele

Analiza poslovanja podjetja mora dati večji poudarek kazalcem rentabilnosti ne samo za podjetje kot celoto, temveč ločeno po poslovnih enotah. Analiza poslovanja podjetja

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani — izhaja mesečno

mora omogočiti organom upravljanja, zlasti pa nosilcem osnovnih funkcij v podjetju, vpogled po delih celote, ker le tako se organi upravljanja lahko zavestno in odgovorno odločajo o predlaganih rešitvah.

Recesija?

V sedanji fazi hitrega razvoja tehnologije proizvodnje se od našega podjetja nujno zahteva oblikovanje take razvojne politike, ki bo vključevala sodobni trojni postulat: trg —

finance — človeški odnosi in dodatno še koncept znanosti, ki bo omogočala doseganje optimalnih poslovnih rezultatov. Hkrati pa se, konkretno za gradbeništvo, perspektivno obeta določena recesija, ki bo vsekakor rezultat sedanjih prizadevanj za stabilizacijo gospodarstva. Zaradi tega je nujno, da se pri določanju ciljev in nalog podjetja združijo vsi progresivni elementi notranjega in zunajega karakterja, ki bi omogočali nadaljnjo kvantitativno rast in kvaliteten razvoj podjetja.

PRAVNI NASVETI

ODGOVORNOST ZARADI NASTALE ŠKODE V ZVEZI Z DELOM IN NA DELU

Kadar je med delom ali v zvezi z delom nastala škoda, moramo izpolniti določene naloge in ugotoviti dejstva ter sestaviti zapisnik zaradi povrnitve škode.

Delavec odgovarja za materialno škodo, ki jo je namerno ali iz grobe malomarnosti povzročil na delu ali v zvezi z delom.

Delovna organizacija odgovarja za vsako škodo tako materialno kakor tudi nematerialno (bolečine, strah in pod.) ne glede na stopnjo krivde, to je, tudi če je nastala zaradi običajne nepazljivosti.

Delavcu je potrebno vedno krivdo dokazati, medtem ko se za delovno organizacijo zahteva, da dokaže, kako ni kriva.

Delavec odgovarja samo po načelu krivde, delovna organizacija pa odgovarja v določenih primerih tudi po načelu vzročnosti (zato, ker ima nevarne predmete: npr. motorno vozilo, razni stroji, dvigala itd.).

Ko nastane med delom ali v zvezi z delom škoda, je potrebno ukreniti tole:

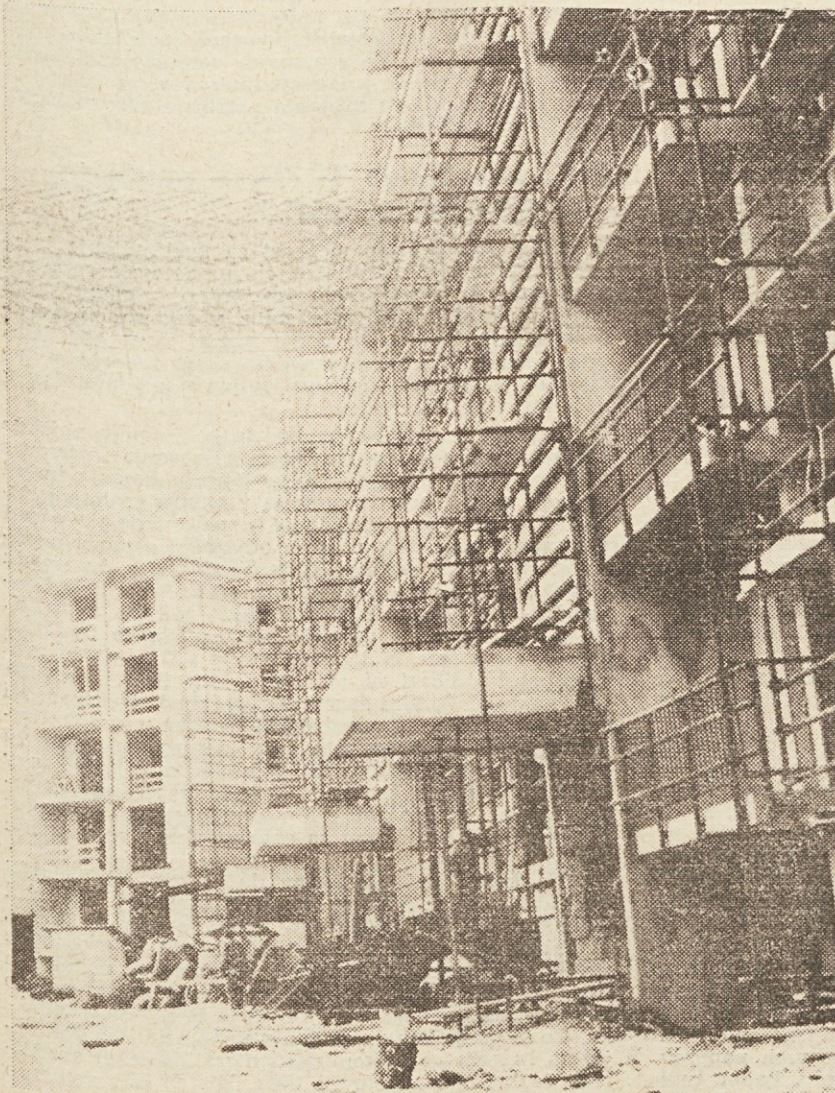
Ugotoviti nastanek škode in okoliščine, pod katerimi je škoda nastala, višino škode in kdo jo je povzročil.

Navedena dejstva ugotavlja po našem pravilniku o izrekanju ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti komisija v smislu 47. člena prej omenjenega pravilnika. Pri tem je potrebno postopati tako, kot je z omenjenim pravilnikom predvideno v njegovem 46. do 51. členu.

Vrednost škode se ocenjuje po ceniku oziroma po tržni vrednosti v času nastanka škode. Znesek nematerialne škode (strah, bolečine in dr.) praviloma ocenjuje sodišče ali pa se stranki sporazumeta.

Če je povzročil delavec škodo na delu ali v zvezi z delom delovni organizaciji ali drugi osebi, ga je treba pozvati kot povzročitelja škode, da to škodo plača. Ako delavec noče plačati škode, mu sme delovna organizacija prisilno odtegniti znesek škode po pravnomočni sodbi sodišča.

Delovna organizacija lahko delavca na zahtevo oprosti plačila škode v celoti ali delno, če je dokazano, da ni napravil škode namenoma ali zaradi velike nepazljivosti.

Doslej smo v Novih Jaršah zgradili že tisoč stanovanj

Učimo se nemški

WIR LERNEN DEUTSCH

36. Lektion

Präpositionen mit dem Genitiv (predlogi z drugim sklonom)

WÄHREND — (med, po) bedeutet: etwas geschieht gleichzeitig, es dauert innerhalb einer Zeit an:

Während des Winters schliessen die meisten Kurorte. Während des Gewitters ist niemand gern draussen. Während des Krieges, während des Sommers, während der Ernte, während des Urlaubs, während der Ferien.

Wegen — (zaradi) bezeichnet den Grund, die Ursache. Wegen kann auch nachgestellt werden:

Wegen des Todesfalles, wegen des Umbaues ist das Geschäft geschlossen. Wegen der Ueberschwemmung ist der Eisenbahnverkehr gestört. Der Student hat wegen der Krankheit, wegen seines Urlaubs viel versäumt. Die Eltern sind ihrer Kinder wegen (her ist die Präposition nachgestellt — zapostavljen). Wegen wird gern bei den persönlichen Fürwörtern (pri osebnih zaimkih) nachgestellt:

Wir sagen:

wegen meiner oder meinetwegen
wegen deiner oder deinetwegen
wegen seiner oder seinetwegen
wegen ihrer oder ihretwegen
wegen unser oder unsretwegen
wegen euer oder euretwegen
wegen ihrer oder ihretwegen

STATT — ANSTATT (namesto) bezeichnet die Stellvertretung: Anstatt des Bruders kam die Schwester. Statt der Apparate, die gestohlen waren, befanden sich Steine in der Kiste. Anstatt deiner werde ich die Arbeit machen.

TROTZ — (kljub, navzlic) bezeichnet den Widerstand, den Gegensatz: Trotz seiner Krankheit, trotz schlechter Vorbereitung, trotz seiner Faulheit meldete sich der Student zur Prüfung. Trotz seines Widerstandes wurde der Verbrecher verhaftet. Trotz seiner weissen Haare ist er noch nicht 50 Jahre alt. Trotz seines hohen Alters ging der Förster täglich durch den Wald.

OBERHALB - UNTERHALB (nad - pod) bedeutet in der oberen oder unteren Hälfte eines Raumes:

Der Weg führt oberhalb der Kirche, der Post, des Gasthauses nach rechts in den Wald. Oberhalb des grossen Felsens ist ein schöner Aussichtspunkt Unterhalb Wiens (Dunaja) wendet sich die Donau nach Süden.

INNERHALB - AUSSERHALB (znotraj, v - zunaj) bedeutet: etwas ist eingeschlossen oder nicht eingeschlossen. Innerhalb wird auch zeitlich gebraucht (während) — (se rabi tudi časovno: v, med) Innerhalb der Stadtmauern war im Mittelalter die Sicherheit ebenso gross wie die Unsicherheit ausserhalb der Mauern. Innerhalb Berlins findet man nur noch wenige alte Bauten. Viele Städte innerhalb Süd- und Westdeutschland erinnern an die Zeit der Römer. Ich habe einen grossen Teil meines Lebens ausserhalb Ljubljanas verbracht. Innerhalb eines Jahres (časovna raba — tekom enega leta) hat er zweimal die Prüfung nicht bestanden.

Uebungen: Setzen Sie die Präposition mit dem Genitiv ein:

1. (Auf dieser Seite) des Flusses ist ein schöner Weg, (auf der anderen Seite) des Wassers ist der Wald so dicht, dass man dort nicht gehen kann. 2. (Ueber) dem Wald sind weite Bergwiesen, (tiefer als) dieser Wald sind Weinberge und Obstgärten. 3. (Im) Festungsgebiet in das Fotografieren verboten. 4. — Taschenuhren tragen jetzt die meisten Leute Armbanduhren. 5. Warum kommt der Student nicht in die Universität? (Krankheit, Todesfall in der Familie, Urlaub). 6. — das vergangene Jahr bin ich jede Woche im Theater gewesen, — das jetzige erst zweimal. 7. — das schlechte Wetter feierten die Bauern das Erntefest im Saal. 8. — Atlantischer Ozean liegt Amerika, — Mittelländisches Meer liegt Afrika, — beide Meere liegt Europa.

UEBUNGEN: Mein Vetter war in den letzten Jahren — sein gesundes Aussehen recht krank. 2. Der Afrikaforscher fand bei den Negern — Widerstand und grosse Feindschaft nur Hilfe und Freundlichkeit. 3. In diesem Jahr hatten wir — Sommer viel Regen und feuchtes Wetter, — Winter viel Schnee und Kälte. 4. Die südliche Halbkugel liegt, — die nördliche — Aequator. 5. Der Student bestand die Prüfung — seine Jugend, lange Krankheit und kurze Vorbereitung. 6. — seine Familie, seine Heimatstadt, sein Vaterland fühlt sich kein Mensch so sicher und ruhig wie — diese Gemeinschaften. 7. Die schönsten Aussichtspunkte für diese Berglandschaft befinden sich — und — Wasserfall.

Wörter — besede

geschehen — zgoditi se
gleichzeitig — istočasno
dauern — trajati

r Kurort — zdravilišče
s Gewitter — nevihta
e Ernte — žetev

r Grund — vzrok
e Ursache — vzrok
r Todesfall — smrtni primer

nachstellen — zapostavljati
r Umbu — prezidava
e Ueberschwemmung — poplava,

povodenj
r Eisenbahnverkehr — železniški promet
stören — motiti

versäumen — zamuditi
e Stellvertretung — nadomeščanje
r Widerstand — upor, odpor

r Gegensatz — nasprotje
e Vorbereitung — priprava
r Verbrecher — zločinec

verhaften — prijeti, zapreti
r Förster — gozdar
r Aussichtspunkt — razgledna

točka
e Höhle — jama, votlina
sich wenden — obrniti se

e Stadtmauern — mestno zidovje
s Mittelalter — srednji vek
e Sicherheit — varnost

sich fühlen — počutiti se
e Unsicherheit — nesigurnost
r Bau — stavba, zgradba

erinnern — spominjati
verbringen — prebiti, preživeti
e Prüfung bestehen — napraviti izpit

dicht — gost
e Bergwiese — gorski travnik
r Weinberg — vinograd

r Obstgarten — sadovnjak
s Festungsgebiet — ozemlje utrdb
e Armbanduhr — ročna ura

s Erntefest — dožetki
r Saal — dvorana
s Mittelländische Meer — Sredozemsko morje

s Aussehen — videz
r Forscher — raziskovalec
r Neger — zamorec

e Freundlichkeit — prijaznost
e Halbkugel — polkrogla
e Vorbereitung — priprava

e Gemeinschaft — skupnost
r Wasserfal — vodopad, slap
e Berglandschaft — gorska pokrajina

Med malico na gradbišču v Pesjem pri Velenju

Uveljavljanje učinkovite vloge organizacije ZK Gradis Maribor

V skladu s sklepi komiteja MK se je tudi organizacija ZK Gradis Maribor aktivno vključila v razpravo o uveljavljanju učinkovite vloge komunistov pri nadaljnjem utrjevanju našega družbenega sistema. Ena od glavnih smeri za doseganje tega cilja je najaktivnejše delovanje komunistov tako v organizaciji kot zunaj nje. Vendar samo njihova aktivnost ne zadostuje, če ta ne bo vidna tudi zunaj organizacije in bodo s to aktivnostjo čutili prav vsi delovni ljudje v delovni organizaciji in jo tudi ocenjevali. Na podlagi takega najširšega ocenjevanja pa naj bi tudi organizacija usmerjala svoje delo tako, da bi pri tem omogočala doseganje temeljnih socialističnih ciljev naše družbe.

● Pri obveščanju naj vodilno vlogo odigra Gradisov vestnik

Pri obveščanju delavskega razreda o delovanju ZK pa naj bi lahko precej pomagal Gradisov vestnik. Moram reči, da temu posveča časopis premalo pozornosti.

Kot sem uvodoma poudaril, je središče naših prizadevanj v tem trenutku zagotavljanje učinkovite vloge organizacije ZK Gradis Maribor. Vodstvo organizacije je sprejelo že tudi nekaj bolj konkretnih sklepov, kot smo tega bili vajeni v zadnjem času in tudi nadzorujemo izvajanja sklepov in stališč. Predvsem naj bi nam glavno in osnovno vodilo pri našem delu bili interesi delavskega razreda. Moramo dokončno pojasniti dilemo, ali organizacija ZK deluje v interesu delavskega razreda, ali pa pri svojem delu samo zastopa delavski razred in pri tem zanemarljavo pravo mišljenje delavskega razreda o določeni problematiki.

● Interesi delavskega razreda zaostajajo

Moram se namreč popolnoma strinjati z ugotovitvijo, da v našem gospodarskem, političnem, kulturnem, športnem, skratka na vseh področjih družbenega življenja vse preveč prevladuje profesionalni odnos, ko je primeren samo materialni interes posameznika, ki se postavlja nad vse družbene interese najširšega značaja. Pri tem so pa interesi delavskega razreda velikokrat zelo v ozadju.

Seveda moram biti tudi tu realen in priznati, da je tudi interes delavskega razreda ta, da si zagotovi čimboljše materialno osnovo, vendar je eden osnovnih interesov, da si zagotovi tudi enakopravne in samoupravne možnosti in pogoje za zagotavljanje te materialne osnove, na kateri naj bi vsak snoval svoje zasebno življenje.

● V borbi za zблиžanje umskega in fizičnega dela

Osnovni vprašanja, na katera bi ob takšnem razmišljanju morali najti ali vsaj nakazati, kakšen naj bi bil odgovor, sta dve.

1. pogoji v katerih delata obe skupini — fizičnih in umskih delavcev,

2. vrednotenje dela enih in drugih.

Pri tem se ponujata dva zelo poenostavljena odgovora, ki pa za delavski razred veljata kot realna in prava.

1. Neposredni proizvajalci delajo v neprimerno težjih pogojih tako fizično kot v zdravju škodljivem okolju, medtem ko je mnogokrat delo nekaterih umskih delavcev izrazito rutinsko, a se takšno njihovo delo neprimerno bolj vrednoti kot delo fizičnih delavcev.

2. Ne vem, kdo in na kakšni osnovi je dal takšen sistem vrednotenja dela obeh skupin. Vendar mislim, da so to rezultat akcij samoupravnih organov, ki so jih v večini primerov sestavljali umski delavci, in to tisti, ki so navadno imeli v podjetju tudi vodilne in vodstvene funkcije. Delavski razred je pri tem bil premalo zastopan, da bi se lahko enakopravneje vključil v borbo za doseganje ugodnejših razmerij v vrednotenju fizičnega in umskega dela.

Mislil, da je vprašanje vrednotenja dela fizičnih in umskih delavcev bilo aktualno prav v sedanjem času, ko smo razpravljali o nekaterih spremembah pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki pa ne prinaša nič bistveno novega, razen 20 % razpona od osnov. Pogrešamo pa pri tem osnovno hotenje vseh naporov nekaterih družbeno političnih dejavnikov, kakor tudi temeljni interes delavskega razreda, to je ugodnejše razmerje med:

1. neposrednimi proizvajalci in tako imenovanimi uslužbenci,
2. med nižjimi in višjimi kvalifikacijskimi strukturami obeh skupin.

To nam je predložil takšen račun

Staro:

NK	osnova	4,40	
	5 % povprečna ocena	0,22	4,62
VIŠ	osnova	10,45	
	5 % povprečna ocena	0,52	10,97
	Razmerje 1:3,6		
VS	osnova	16,19	
	5 % povprečna ocena	0,80	16,99

Novo:

NK	osnova	4,58	
	12 % povprečna ocena	0,55	5,13
VIŠ	osnova	10,99	
	12 % povprečna ocena	1,32	12,31
	razmerje 1:2,39		
VŠ	osnova	17,00	
	12 % povprečna ocena	2,04	19,04
	razmerje 1:3,9		

● Preveč poudarka sistemizaciji delovnih mest

Pri tem so v razpravah, ki so sicer bile, preveč poudarka dajali sistemizaciji delovnih mest in urejanja osnov za posamezna delovna mesta, pri čemer ne smemo pozabiti, da so mnogi posamezna delovna mesta ocenjevali na osnovi ljudi, zaposlenih na teh mestih in ne na osnovi tega, kakšno angažiranost in kakšno strokovno usposobljenost takšno delovno mesto zahteva od zaposlenega. Pri tem pa smo popolnoma zanemarili doseganje ugodnejšega razmerja med omenjenimi kvalifikacijskimi strukturami. Prav doseganje čim ugodnejšega razmerja je pa tudi osnovni cilj razprav in tudi smisel sprejetih stališč določenih političnih forumov, ki pa so ob teh razpravah verjetno tudi hodili okrog vroče kaše in pri urejanju zadev, za katere so sicer smatrali, da so urejanja potrebne, niso nakazali tudi konkretnih rešitev.

● Ustanavljanje TOZD — pogoj za boljše poslovanje

Morda nam večjo možnost za uveljavljanje interesov delavskega razreda dajejo predstoječe razprave o ustanavljanju TOZD in razprav o samoupravnem dogovoru med TOZD, združenimi v organizaciji združenega dela Gradis, ko bomo morali jasno opredeliti predvsem, kakšni so interesi delavskega razreda in kako bomo zagotovili tudi uveljavljanje teh interesov v naši vsakdanji praksi.

Seveda je osnovno pri tem zagotavljanje najširše samoupravne aktivnosti delavskega razreda in temu s tem omogočiti, da izrazi svoje želje in hotenja in jih poskuša tudi uveljaviti, seveda v okviru realnih možnosti. Učinkovito uveljavljanje samoupravne aktivnosti delavskega razreda pa bomo omogočili samo z ugodnejšo strukturo organov upravljanja tako na nivoju TOZD kot na nivoju organizacije združenega dela Gradis. Pri tem bi nam naj bilo vodilo prizadevanje ZK, da naj bo struktura organov ZK vsaj enaka strukturi zaposlenih, kakor tudi prizadevanje SZDL, da bi med možnimi kandidati za volitve v letu 1973 in seveda tudi med izvoljenimi zagotovila podobno strukturo. Mi smo takšno usmeritev kadrovske politike v samoupravnih organih letos že zamudili, oziroma so jo neke manj, neke več upoštevali, a bi takšna usmeritev v bodoče bila nujna, če hočemo zagotoviti aktivno vključevanje delavskega razreda v samoupravno dejavnost in mu tako dati možnost za enakopravno uveljavljanje svojih interesov.

Na koncu naj poudarim, da je ena od področij uveljavljanja učinkovite vloge organizacij ZK tudi ustanavljanje aktiva delavcev komunistov v Mariboru, ki naj bi med drugim kristaliziral tudi tiste osnovne probleme delavskega razreda, ki so sedaj nekaterim nepoznani ali jih pa v svoji vsakdanji praksi nečisto registrirati iz razlogov, o katerih je že bilo govora.

To so po mojem prepričanju samo nekatera področja, na katerih bi se komunisti morali posebej angažirati, če hočemo zagotoviti tisto, kar je bilo zapisano v naslovu.

VALTER MASTEN

Sklepi organov samoupravljanja

DS podjetja

SKLEPI

XX. seje delavskega sveta podjetja, ki je bila dne 11. maja 1972 v Ljubljani

1. V verifikacijsko komisijo so bili izvoljeni:

Ilovar Leopold, Cepuš Alojz in Safarič Janko.

2. Za overovatelja zapisnika sta bila izvoljena tovariša: Janko Košir (KO Ljubljana) in Ivo Jeršan, dipl. ing. (Biro za projektiranje v Ljubljani).

3. Poročilo predsednika volilne komisije o izidu volitev se vzame k znanju.

4. Poročilo verifikacijske komisije se vzame k znanju.

5. Na podlagi poročila o izidu volitev in poročila verifikacijske komisije se potrdi mandat novo izvoljenih članov delavskega sveta podjetja na volitvah dne 26. aprila 1972 za dobo 4 let.

6. Na podlagi 114. člena poslovnika o neposrednem upravljanju in delu organov upravljanja podjetja in enot v sestavi podjetja so bili izvoljeni kot komisija za izvolitev predsednika delavskega sveta podjetja naslednji tovariši: Janez Makovec, Franc Cegnar, les. ing. in Ivo Jeršan, dipl. ing. Volitve je vodil tov. ing. Saša Skulj, dosedanji predsednik delavskega sveta podjetja.

7. Na podlagi tajnih volitev in po izidu glasovanja je bil izvoljen za predsednika delavskega sveta podjetja tov. Leopold Ilovar, za njegovega namestnika pa tov. Božidar Lukač.

8. Delavski svet podjetja potrdi razdelitev sredstev po zaključnem računu za leto 1971, in sicer na obratna sredstva din 11.558.063,37 in za poslovni sklad din 12.797.725.

9. Potrdi se plan skupne porabe podjetja za leto 1972 v višini din 437.787,90, in sicer za dotacije:

	din
— sindikalni podružnici centrale	67.000
— sindikalnemu odboru podjetja	115.737
— športnemu društvu GRADIS	68.900
— pionirskemu odredu »Ferdo Godina«	6.000
— za spominska darila delavcem centrale	40.000

— za regrese za dopuste za delavce centrale	76.000
— za izplačilo denarne pomoči delavcem podjetja ob neizgodbah	40.000
— za razne druge stroške (venci itd.)	25.000

10. Delavski svet podjetja potrdi gospodarski načrt podjetja za leto 1972, kot ga je predložil odbor za načrtovanje in notranjo delitev.

Gospodarski načrt upošteva izhodišča in dopolnila, ki jih je odbor za načrtovanje in notranjo delitev sprejel na svojih sejah in predstavlja:

- plan vrednosti proizvodnje
- plan delitve povečanega čistega dohodka
- plan delitve skladov
- plan ur
- planski kazalci
- plan obračunskih enot v tujini
- plan povprečno zaposlenih delavcev
- plan režije podjetja
- plan prispevka poslovnih enot za režijo podjetja
- merila za delitev dohodka
- merila za ugotavljanje osebnih dohodkov delavcev centrale.

11. Sprejmemo se krivulje (diagram) za izračunavanje nagrad organizatorjev proizvodnje za leto 1972 kot sestavni del pravilnika o nagrajevanju organizatorjev proizvodnje.

12. Sprejmemo se prispevne stopnje za pokrivanje režije podjetja za leto 1972, ki znašajo: 1,10 din od vsake delovne ure in 0,45 din od dinarja obračunane amortizacije po minimalnih stopnjah.

Ob zaključnem računu se eventualne razlike med dejanskimi in predvidenimi stroški poračunajo.

13. Sprejmemo se delilne črte za gradbene enote, obrate, biroja za interno delitev dohodka na osebne dohodke in sklade. Ob periodičnih obračunih je potrebno napraviti tudi izračun za vsako enoto po metodologiji samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu.

14. Potrdi se planska vrednost točke za delitev osebnih dohodkov v smislu 6. člena

pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki znaša 1 din neto na uro.

15. Da se bodo stalne uravnavele višine osebnih dohodkov za posamezne kvalifikacijske strukture delavcev, skladno s samoupravnim sporazumom o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu, naroča delavski svet, da morajo organi upravljanja v enotah ob sprejemanju internih pravilnikov o merilih za merjenje učinka oziroma delovnega uspeha posameznika po določilih 7. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev GIP GRADIS in pri obračunavanju izplačil po teh pravilnikih nad startnimi osnovami, dosledno upoštevati, da bo uveljavljeno načelo delitve po delu posameznika ter poslovnega uspeha enote oziroma podjetja kot celote. Zato mora biti obračunavanje izplačil nad osnovami po omenjenih internih pravilnikih skladno z doseženim dohodkom v enoti ali za celotno podjetje za delavce pri centrali v primerjavi s planiranimi rezultati (PCD na uro).

16. Potrdi se končni obračun pogodbenih del za investicijska dela s firmo Universale Wien. Skupna vrednost izvršenih del znaša Asch 8.623.235,29, neto devizni priliv pa znaša Asch 738.340,77, ki se prenese na devizni račun podjetja, v dobro poslovnega sklada.

17. Potrdi se končni obračun pogodbenih del za investicijska dela s firmo AST Wien. Skupna vrednost izvršenih del znaša Asch 2.266.659,93, neto devizni priliv pa znaša Asch 166.872,63, ki se prenese na devizni račun podjetja, v dobro poslovnega sklada.

18. Na podlagi 143. člena poslovnika o neposrednem upravljanju in delu organov upravljanja podjetja in enot v sestavi podjetja ter po predlogu posebne komisije za razpis delovnega mesta individualnega izvršilnega organa — direktorja biroja za projektiranje v Ljubljani je bil na podlagi tajnega glasovanja izvoljen za direktorja biroja za projektiranje tovariš Boris VEDE, dipl. gradb. ing. arh.

19. Delavski svet podjetja sklene, da se v 23. členu pravilnika o stanovanjski gradnji za člane delovne skupnosti Gradisa o financiranju, dodeljevanju stanovanj in dajanju posojil za individualno stanovanjsko gradnjo posojil za individualno stanovanjsko gradnjo spremeni besedilo v 1. odstavku tako, da se glasi:

»Posojilo odobrava podjetje z rokom odplačila 25 let in 2% obrestno mero.

Ostali tekst tega člena ostane neizpremenjen.

Sprememba učinkuje za sklenjene pogodbe od 1. 1. 1972 dalje na podlagi 16. in 21. čle-

na zakona o opogramiranju in financiranju graditve stanovanj (Ur. l. SRS, št. 5 od 9. 2. 1972.).

20. Za sestavo ponudbenih kalkulacij in cenika del, sprejme delavski svet naslednji sklep:

	neto (zaokroženo) din/uro	bruto (zaokroženo) din/uro
NK delavci	5,60	8,30
PK delavci	6,00	9,00
x PU delavci	6,60	9,30
KV delavci	8,30	12,30
VK delavci	9,60	14,20

x) velja za delavce, ki so priučeni za določeno delo:

OGP, železokrivnica itd.

21. Delavski svet podjetja zavrne prošnjo prosilcev posojila za individualno stanovanjsko gradnjo iz poslovne enote Celje, ker to ni v skladu z določilom popravljenega 23. člena pravilnika o stanovanjski gradnji za člane delovne skupnosti, ki predvideva, da je mogoče prosilcem odobravati višino posojila samo enkrat za isto stanovanjsko enoto, čeprav ni bilo odobreno do najvišjega zneska.

Delavski svet pa sklene, da ustrezne službe izdelajo popravek pravilnika, ki naj zadosti in omogoči posojilo v takih primerih, kot je bilo to pri enoti Celje. Predlog poravka naj se predloži v obravnavo kolektivu po rednem postopku.

22. Za upravnika počitniškega doma v Ankaranu imenuje delavski svet tovariša Pirnata Janeza, namesto dosedanjega tovariša Jožeta Bitenca.

Overovatelj: Predsednik DS podjetja:

Janko Košir l. r. Leopold Ilvar

Ivo Jeršan, dipl. ing. l. r.

SKLEPI

XIX. seje delavskega sveta podjetja, ki je bila dne 20. aprila 1972 v Ljubljani.

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.

2. Na podlagi tč. 15) XVIII. seje delavskega sveta se poročilo o poslovanju železokrivnice vzame k znanju ter sklene, da se znesek din 161.219 (manjko iz osebnih dohodkih) krije v celoti iz rezervnega sklada podjetja brez obveznosti vračila.

3. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame k znanju.

4. Potrdi se poslovnik o opravljanju notranje kontrole investicijsko-tehnične dokumentacije z vsemi dopolnitvami, kot je bil predložen delavskemu svetu pod št. 02-4/71 101 z dne 18. 4. 1972.

5. Delavski svet potrdi poslovnik o notranji kontroli gradnje investicijskih objektov z vsemi dopolnitvami, ki so bile predložene z dopisom št. 02-4/71 101 z dne 18. 4. 1972.

6. Potrdi se pravilnik o premiranju, nagrajevanju in o odškodninah za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge s tem, da se v 3. členu pod tč. c) doda:

»... organizacije na vseh področjih (kot na primer: administracije, knjigovodstva, finance, dokumentacije, statistike in planiranja ter na organizacijske ukrepe na področju storitev ter na področju nabave materiala ali prodaje izdelkov in podobno), ki ne...«

7. Delavski svet podjetja osvoji zamisel uvedbe Gradisove nagrade za koristne predloge in dosežke ter nareča odbor, za razvoj in organizacijo, da pripravi predlog in obliko pravilnika ter predlog za ustanovitev namenske določenega sklada.

8. Delavski svet potrdi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov s pripomočki, ki jih je podala komisija za popravek pravilnika za OD z dne 20. aprila 1972 in pripombami, ki so bile sprejete na seji DS in ki so tele:

— zapored. št. 201 — vodja materialnega knjigovodstva na poslovni enoti ostane v razponu 9,34–11,21. Popravek razpona od 10,80–12,96 velja samo za vodjo materialnega knjigovodstva na centrali;

— zapored. št. 143 — vodja finančnega knjigovodstva na poslovni enoti Razpon se popravi od 11,80–14,16;

— zapored. št. 148 — samostojni finančni knjigovodja na poslovni enoti se razporedi na 10,99–13,19;

— zapored. št. 291 se črta;

— zapored. št. 313 — instruktor vajeniške delavnice — doda se poleg kovinskih obratov še industrijski obrat Škofja Loka;

— za delovna mesta od zap. št. 469–480 se popravi nova osnova 5,90–7,68.

Delavski svet se strinja, da komisija za popravek pravilnika še v nadalje vrši najnujnejše korekture ter jih na naslednji seji predloži delavskemu svetu v potrditev.

9. Delavski svet sprejme skupaj, da se vnese v besedni del pravilnika o delitvi osebnih dohodkov določilo za priznanje dodatka za težave pogoje dela, kar ni bilo mogoče upoštevati že v startni osnovi za posamezna delovna mesta. Dodatek naj bo do višine 2,00

din na uro in bo določilo veljalo od obračunske dobe 16. 4. 1972 dalje.

Do naslednje seje naj komisija pripravi pregled delovnih mest, na katerih bodo delavci imeli pravico do tega dodatka.

10. Upravni odbor centra za izobraževanje se zadalži, da pripravi program internih izplov v podjetju za strojne in elektro strokovnjake — stopnja izobrazbe SS; VIS in VS — v roku dveh mesecev ter iste predloži delavskemu svetu v potrditev.

V zvezi z gornjim sklepom se zadalži tehnična služba centrale, da pregleda vsa delovna mesta strojno in elektro strokovnjakov v pravilniku o sistemizaciji delovnih mest in predlaga, za katero delovno mesto naj se zahteva strokovni izpit.

S tem v zvezi je potrebno po rednem postopku sprejeti spremembo pravilnika o sistemizaciji delovnih mest.

11. Analiza osebnih dohodkov za leto 1971 se vzame k znanju.

12. Na podlagi 143. člena poslovnika o neposrednem upravljanju in delu organov upravljanja podjetja in enot v sestavi podjetja in 123. člena statuta podjetja ter po razpisu prostega delovnega mesta individualnega izvršilnega organa — direktorja Biroja za projektiranje v Mariboru, je bil na podlagi tajnega glasovanja dne 20. aprila 1972 izvoljen za direktorja Biroja za projektiranje tov. ACANSKI Vukašin, dipl. gr. ing.

13. Delavski svet odobri predračun amortizacije osnovnih sredstev za leto 1972 po enako povečanih stopnjah kot v letu 1971 v skupnem znesku 19,572 807 15 din.

14. Delavski svet podjetja se strinja, da se sredstva stanovanjskega prispevka vežeje pri Ljubljanski banki kot depozit za pridobitev posofila za individualno stanovanjsko gradnjo in nakup stanovanj delavcev podjetja.

Predsednik DS podjetja:

Overovatelj: Saša SKULJ, dipl. ing.

Leben Ivo (odsoten)

Košir Janko I. r.

SKLEPI

enaindvajsete seje GDEBKA ZA NACRTOVANJE IN NOTRANJO DELITVE DOHODKA. ki je bila 5. maja 1972 v Obratu gradbenih polizdelkov v Ljubljani — Industrijska cesta 2.

1. Pri sprejemanju delitve dohodka po ZR za leto 1971, za investicije v letu 1972 priporoča odbor GDEB teje sklepati:

a) delitve dohodka PE, kot so ga predvidele enote.

b) Iz dohodka (skladov) podjetja se name- ni za poslovni sklad, del za osnovna sred- stva, za investicije za osnovno dejavnost 6 milijonov dinarjev in razpoložljiva sredstva iz poslovanja enot v tujini, kot je razvidno iz predloga služb podjetja.

c) Od skupaj namenjenih sredstev za os- novna sredstva v višini 33.334.536 dinarjev je treba najprej zagotoviti denar za že angaži- rana sredstva v višini 12.862.612 dinarjev, ostanek v višini 20.471.924 dinarjev pa se na- meni za investicije za osnovno dejavnost.

2. Predlaga se, da odbor za investicije po- novno pregleda že predloženi spisek za na- kup predvidenih strojev in opreme za os- novno dejavnost. Pri pregledu naj upošteva le najnujnejše stroje, preostali del sredstev pa naj ostane za nepredvidene — nujne na- bave.

3. Enot, ki nimajo prostih sredstev za in- vesticije v letu 1972, morajo pred morebitno delitvijo prejšnjih sredstev za OD v letu 1972 najprej pokriti manjkajoče zneske sred- stev za investicije v letu 1972.

Komisijso naj se pregleda konkretne možnosti prizadetih enot za izvajanje tega sklepa.

4. Enot se dolžne rezervirati del svojih sredstev, namenjenih za poslovni sklad, za nabave za naselja začasnega značaja.

5. Tiste enote, ki so investirale določena sredstva brez sklepa odbora za investicije ne morejo pokrivati teh investicij iz skupnih skladov podjetja.

6. Sporazum med TOZD mora temeljito opredeliti problematiko investicijskih nabav in koriščenja osnovnih sredstev.

Predsednik odbora

Branko VASLE, dipl. gr. ing., I. r.

— poslovni sklad za osnovna sredstva
324.500,00 din

— sklad skupne porabe 349.598,00 din

Ostanek na OD iz leta 1971 v znesku 324.185 din naj po soglasnem mnenju članov DS se nadalje ostane nerazporejen na OD tako, da bo DS lahko v primeru potrebe še v le- tošnjem letu ta sredstva namenil za OD.

Odobri se naslednji vrstni red prosilcev za nakup oziroma dodelitev stanovanj:

Iz leta 1968	1. Santavec Aleksander	210 točk
	2. Sagaj Elizabeta	159 točk
Iz leta 1969	1. Lackovič Vilko	193 točk
Iz leta 1970	1. Herman Franjo	183 točk
	2. Bregovič Vinko	148 točk
Iz leta 1971	1. Čorič Slavko	155 točk
	2. Jovič Ljubo	148 točk
Iz leta 1972	1. Paflil Drago	163 točk

Iz stanovanjskega sklada PE se odobri po- soljilo za gradnjo stanovanjske hiše Primo- žič Marjanu v višini 50.000 din.

G. I.

■ Biro za projektiranje — seja delavskega sveta.

Za predsednika DS je bil izvoljen ing. Drago Dolenc za njegovega namestnika pa ing. Milai Arnež.

Za člane I. komisije so bili izvoljeni: ing. Ivo Jeršan, ing. Mitja Kilar, ing. Franc Le- sar, ing. Mitja Smole, ing. Niko Reya.

Za predsednika I. komisije je bil izvoljen ing. Ivo Jeršan, za njegovega namestnika pa ing. Mitja Kilar.

Za namestnike članov I. komisije so bili izvoljeni: ing. Pavel Vodopivec, ing. Franc Adamič in Simon Fišer.

Za člane II. komisije so bili izvoljeni: ing. Stanislav Torkar, Ivo Leben, Osvin Novak.

Za predsednika II. komisije je bil izvoljen Ivo Leben, za njegovega namestnika pa ing. Stanislav Torkar.

Inženir Niko Reya je predlagal, naj bi ob trimesečnem točkovanju, ob priliki, ko se nekemu točke zaradi kakršnega koli vzroka znižujejo, prizadetega poklicali na razgovor pred dokončno odločitvijo. Pojasnjeno je bilo, da je bilo to v nekaj primerih že stor- jeno, da pa tak razgovor načelno ni vedno potreben.

Na podlagi poročila predsednika I. komi- sije in na podlagi razprave, je bilo ugo- tovljeno, da popis delovnih mest in starne osnove niso zadovoljivo rešeni in da jih bo treba prej ali slej spremeniti oziroma dopol- niti.

Važnejši

sklepi organov samoupravljanja

■ LJUBLJANA — I. redna seja novoizvo- ljenega delavskega sveta gradbenega vod- stva.

Za predsednika delavskega sveta gradbe- nega vodstva Ljubljana se ponovno izvoli Ivan Griljc, za njegovega namestnika pa Martin Golnar.

DS je potrdil plan za leto 1972 v višini 69.000 milij. dinarjev od tega 53.500 milij. di- narjev gradbenih del.

Sprejme se predlagana delitev ustvarjenih skladov PE Ljubljana v višini 674.098 din, in to:

Kje se nahaja Gradis?

Znani so prvi rezultati delovanja samoupravnega sporazuma v gradbeništvu. Velik del podatkov je pričakovanih, nekaj pa tudi nenavadnih, zlasti kar zadeva nekatere primerjalne podatke za Gradis

Znani so prvi rezultati delovanja samoupravnega sporazuma v gradbeništvu. Velik del podatkov je pričakovanih, nekaj pa tudi nenavadnih, zlasti kar zadeva nekatere primerjalne podatke za Gradis.

● Lanski uspeh Gradisa je povprečen

Uspešnost poslovanja merimo po sporazumu s čistim dohodkom, povečanim za pospešeno amortizacijo v odnosu z vsemi urami (PCD/h). Po tem kazalniku uspešnosti so med gradbenimi podjetji velike razlike. Najslabša podjetja so komajda presegla 10 dinarjev na uro, medtem ko so najboljša presegla 20 dinarjev na uro (najvišji dosežek 22,30 din/h). Povprečje znaša 17 dinarjev na uro. Kje se nahaja Gradis? Naše podjetje je doseglo rezultat 16,64 din/h, s katerim je zaostalo za povprečnim dosežkom slovenskega gradbeništva za 2%.

● Gradbinci uspešni, projektanti zaostali

Z jezikom samoupravnega sporazuma lahko izrazimo kazalnik uspešnosti tudi kot točko T2. Ta je bila določena v 49. členu sporazuma v višini 13,76 din/h. Presežena je bila za 23%, v Gradisu pa za 21%. Ob tem je zanimiv podatek za projektantska podjetja. Njihov PCD/h je bil določen s 33 din/h, dosežen pa vsega z 31,72 din/h, to je 4% manj.

● Za porabo smo namenili manj dovoljenega, toda več od ostalih

Zato ni toliko nenavadno, da so gradbena podjetja razporedila za osebno in skupno porabo 160 mio dinarjev manj, kot jim je dovoljeval sporazum. Ta, res velik znesek predstavlja več kot 15% denarja, ki bi ga podjetje lahko izplačalo delavcem.

Pri Gradisu znaša ta razlika 11 mio dinarjev ali dobrih 6% manj od dovoljenega zneska. Gradbena podjetja so torej v povprečju izkoristila merila sporazuma glede porabe v manjši meri kot Gradis.

Ko že omenjamo tudi projektantska podjetja, ki so po svojih osebnih dohodkih na vrhu lestvice, moramo žal ugotoviti, da so presegla po sporazumu dovoljena sredstva za osebno in skupno porabo. Medtem ko nobeno gradbeno podjetje ni prekoračilo dovoljenih sredstev, pa je kar 15 projektantskih podjetij preseglo sredstva za osebno in skupno porabo, izračunana po merilih sporazuma, eno podjetje kar za 19%.

● Rentabilnost nadpovprečna

Stopnja rentabilnosti znaša po merilih sporazuma v Gradisu 0,567, v

Delitev po sam. sporaz. v letu 1971

Gradbeništvo SRS
Gradis
Indeks

slovenskem gradbeništvu pa 0,453. Ta nadpovprečni dosežek nam je tudi pripomogel, da smo lahko namenili za osebno in skupno porabo več kot so v povprečju druga gradbena podjetja.

na pogoj	Osebnih dohodkov in skupna poraba	
	NK delavca	na delavca
Gradbeništvo SRS	1186	1877
Gradis	1333	1918
Indeks	111	102

● Vpliv slabe kadrovske sestave je dvorezen

Kalkulativni osebni dohodki v odnosu z vsemi urami (KOD/h) predstavljajo v sporazumu točko T1. Povprečje v gradbeništvu znaša 9,81 din/h, v Gradisu pa 9,17 din/h ali 7 odstotkov manj. Ta podatek pove, da ima naše podjetje slabšo kadrovske sestavo, kot je povprečna v slovenskem gradbeništvu. To se vidi tudi iz tako imenovanega kvalifikacijskega količnika, to je iz odnosa med številom pogojno nekvalificiranih delavcev in številom delavcev. V slovenskem gradbeništvu je znašal lani 1,58, v Gradisu pa 1,44 (aprila letos v Gradisu le 1,41).

Lahko smo zadovoljni, da merila sporazuma ne zidajo sredstev za osebne dohodke na kalkulativnih osebnih dohodkih tako kot pri večini drugih sporazumih. V tem primeru bi namreč naše podjetje zaradi nizkih KOD slabo odrezalo. To je tudi pokazal izračun na podlagi takih meril, ki jih poskuša uveljaviti posebna skupina v imenu nekaterih gradbenih podjetij. Ta merila so prirejena tako, da je stimuliran predvsem trud za umetno prekvalificiranje ročnih delavcev in za čim višje ovrednotenje pogojev dela, to je visoke KOD, v manjši meri pa trud za boljši uspeh.

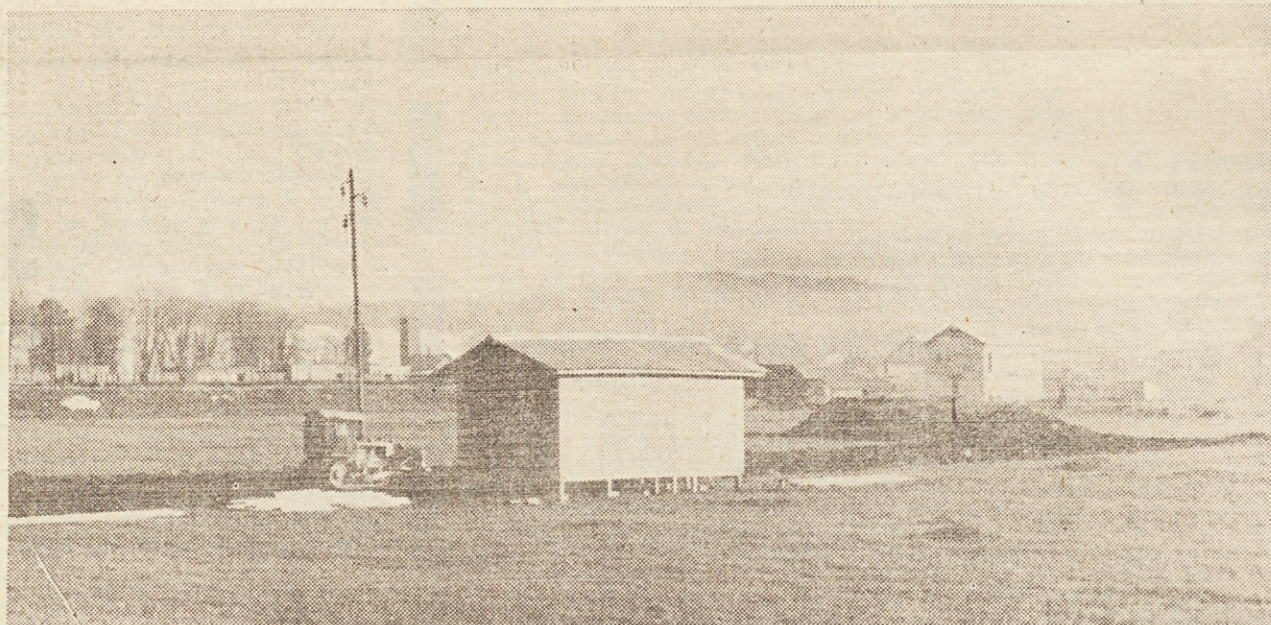
(OD + OD sp.), se kaže v manjši stopnji akumulativnosti.

Ce od povečanega čistega dohodka odštejemo osebno in skupno porabo, dobimo sredstva, namenjena za akumulacijo. Po merilih sporazuma znašajo ta sredstva v Gradisu 31 mio dinarjev, v slovenskem gradbeništvu pa 327 mio dinarjev. Delež Gradisa znaša 9,5%.

Delež KOD, za katere smo rekli, da so v Gradisu majhni, pa znaša kljub temu 16,3%, delež povprečno zaposlenih iz ur 17,4 (veliko nadur). Se nekaj primerjav deleža Gradisa bo utrdilo mnenje, da je naša lanska akumulacija relativno dokaj skromna. Delež razporejenega dela dohodka za osebno in skupno porabo znaša 19,9%, delež amortizacije po predpisanih stopnjah 20%. Pospešena amortizacija (to je del akumulacije) presega amortizacijo po predpisanih stopnjah v Gradisu za 54%, v slovenskem gradbeništvu pa za 80 odstotkov.

● Sposobnost obnavljanja daje sposobnost konkuriranja

Kot že rečeno, akumulacija je znašala po merilih samoupravnega sporazuma 31 mio dinarjev, to je 15,6% od PCD. Akumulacija slovenskega

Panonija v Ptuj: Prvič so zabrnili stroji. Tu bodo delavci PE Maribor zgradili veliko skladišče. — V njem bo 5.470 m² skladiščnega prostora z vsemi potrebnimi pomožnimi prostori, hladilnico in podobnim. — Projekt je naš, izdelala pa sta ga Ovsin Novak, višji gradbeni tehnik, ter ing. Bojan Špeš iz Maribora.

● V prihodnje več za skupno porabo

Indeks med Gradisom in slovenskim gradbeništvom je na pogojno NK delavca precej višji kot na delavca zaradi že omenjene slabše kadrovske sestave. Zanimivo je tudi, da je Gradis namenil več za OD in precej manj za skupno porabo. S tem, da smo povečali OD v zadnjih letih precej močneje kot sredstva za skupno porabo, smo sicer ravnali skladno s hoteno politiko delitve po reformi, vendar, kot kaže primerjava s slovenskim gradbeništvom, najbrž v preveliki meri. Tudi zdajšnja družbena usmeritev k zmanjšanju socialnih razlik nam bo narekovala večja vlaganja za stanovanja, prehrano, rekreacijo in v podobne oblike skupne porabe. Osebnih dohodkov pa bodo verjetno morali naraščati bolj počasi; tako delitev smo začrtali tudi v letošnjem gospodarskem načrtu.

● Akumulativnost pod vprašajem

Rezultat, ki izhaja iz dejstva, da smo imeli v primerjavi s slovenskim gradbeništvom za 2% slabši rezultat (PCD%) in za 2% višjo porabo

Iz tujih logov

Mož se vrne z dopusta. »Kaj mi res nisi prinesel nobenega darila?« ga kara soproga.

»Ne.«

»Ah,« zavzdihne žena. »Že vem, nimaš me več rad. Zmeraj si mi kaj prinesel z dopusta.«

»Seveda,« odgovori mož. »toda sedaj sem ti bil zvest.«

»Koliko je polovica od osem?«

»Vodoravno ali navpično?«

»To je pa res vseeno.«

»Ni res, navpično je polovica od osem tri, vodoravno pa nič.«

Zvonec. Zobozdravnik odpre vrata. Zagleda kopico otrok.

»Prišel sem, da bi mi izpulili zob,« pravi eden izmed njih.

»Pa prijatelj?«

»Poslušat so prišli, kako bom tulil.«

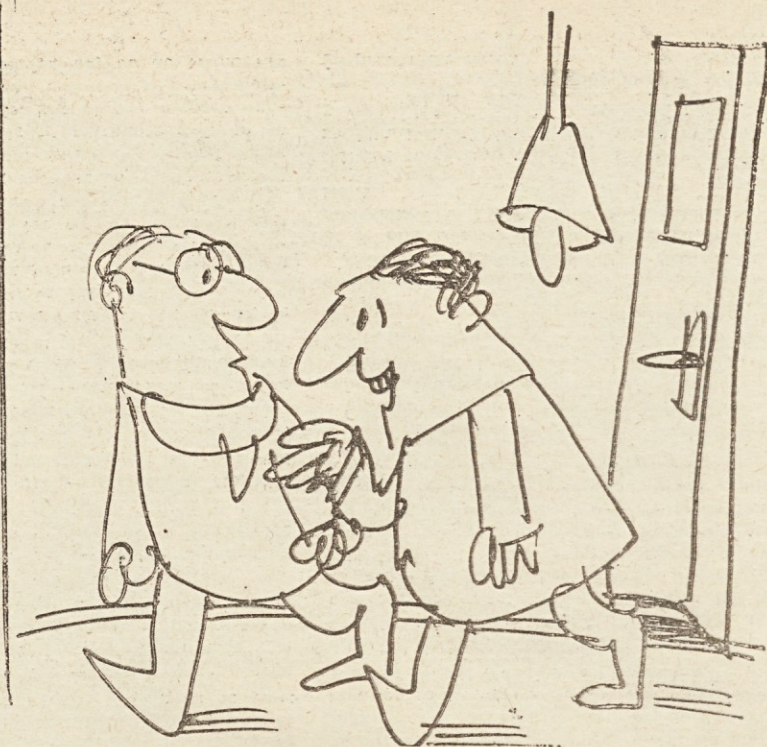
skem delu, v sodobni (nepolirski) organizaciji, v prodornem uvajanju nove tehnologije in še v čem — tudi

Zap. št.	Delav. nosi	Mesečni osebni dohodki ++		Indeksi ++		OD + ODsp na pog. NK del.	Stopnja akumul. lat.
		1970	1971	1971 1970	I-II-72 I-II-71		
1.	411	2878	3210	111,5	103,8	1423 +	22
2.	412	1258	1520	120,8	126,1	1186	28
3.	413	1663	1832	110,2	114,8	1297	29
4.	415					1542 +	36
5.	121					1261	34
6.	740	1296	1560	120,4	127,8	1211	25
7.	213					1330	22
8.	615					1879 +	47

+ OD na pog. NK delavca je prikazan brez korektur po 49. členu samoupravnega sporazuma

++ Podatki so iz publikacije Zavoda SRS za statistiko. »Nekateri pomembnejši podatki gospodarstva SRS Slovenije«

Iz razpredelnice je očitno, da so stopnje naraščanja osebnih dohodkov (indeksi) v gradbeni operativi (412) in v gradbeni obrti (740) precej višje kot v projektivi (411) in v podjetjih montažne dejavnosti (413).

— Ali veš, kdo v podjetju je najbolj aktiven in udaren?
— Da, odbor za načrtovanje...

gradbeništa je znašala v odnosu do PCD 27,7%. Nekatera podjetja močno odstopajo, dve podjetji pa za nemalo celo presegata Gradis v absolutnem znesku akumulacije. Obe podjetji sta srednje veliki. Prvo je doseglo 46 mio din akumulacije (47 odstotkov PCD), drugo pa 40 mio din (40% od PCD). 12 podjetij je imelo več kot dvakrat višjo stopnjo akumulacije od Gradisa! Od teh 12 podjetij so imela samo štiri podjetja manj kot 500 zaposlenih.

To pomeni, da se bomo v najbližji prihodnosti »spopadli« na gradbenem tržišču z večjimi podjetji, ki bodo konkurenčno zelo sposobna zaradi njihove precejšnje reproduktivne premoči. Večja mehanopremljenost s sodobnimi stroji in tehnologijami zagotavlja višjo produktivnost, le-ta pa spet višjo akumulativnost tudi pri relativno nižjih cenah.

Dobro podjetje postaja tako vse boljše. Očitno so nekatera podjetja v največji možni meri izkoristila konjunkturo. Kje tičijo vzroki za tolikanj nadpovprečne rezultate nekaterih kolektivov? V ljudeh, v kadrih, v organizatorjih proizvodnje, v team-

v plavih kuvertah in nudenju raznih »uslug« najbrž, vsaj kar zadeva »prožno« komercialno politiko, pa finančno politiko (krediti), pa spet kadrovske politiko (boljša kadrovska sestava).

● V celoti je podjetje uspešno

Poudarili smo: akumulacija po merilih sporazuma. Zakaj? Zato, ker je treba k tako določeni akumulaciji prišteti še sredstva za OD, ki jih enote kot dobri gospodarji niso v celoti namenile za porabo, marveč še za sklade. In nazadnje, sem sodijo še sredstva akumulacije iz poslovanja enot v tujini. Tako dobljena sredstva so precej višja in tudi nad povprečjem slovenskega gradbeništva.

Veliko podjetje, katerega delež se bliža 20% celote zelo težko uide povprečju, ker ga samo v veliki meri oblikuje. Zato zahtevajo naši premiki po lestvici uspehov slovenskega gradbeništva veliko večje napore kot pri srednjih ali celo manjših podjetjih. To smo izkusili na primeru osebnih dohodkov. Nadpovprečna raven OD naših delavcev je dejstvo in prav bi bilo, da ga v večji meri izkoristimo za izboljšanje kadrovske sestave, računajoč pri tem na zakonitost ponudbe in povpraševanja na področju kadrovanja.

● Prva ocena sporazuma je ugodna

Na koncu se povrnimo še k poskusu ocene delovanja samoupravnega sporazuma v gradbeništvu na delitev. Celovito oceno bo z analizo opravil nadzorni odbor. Tokrat poskusimo oceniti ravnanje kolektivov po enem — sicer najpomembnejšem elementu, to je po osebnih dohodkih.

Sporazum vključuje osem dejavnosti — (1), projektivo (2), operativo (3), montažo (4), merjenje zemljišč (5), del industrije gradbenega materiala in (6) gradbene obrti, (7) vodne skupnosti in nekatera (8) združenja ter ustanove v gradbeništvu. Statistika ne kaže rezultatov gospodarskih organizacij po enaki razporeditvi, zato ni moč izdelati kompletnega prikaza.

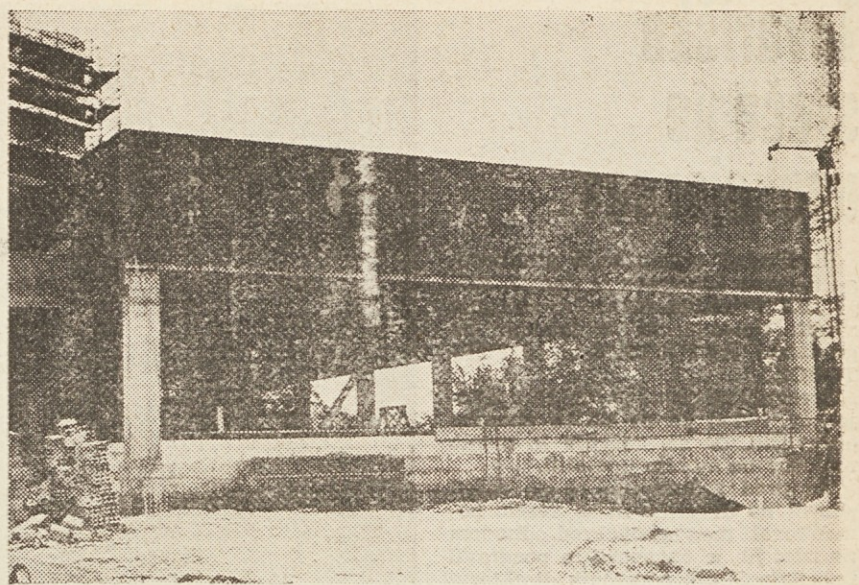
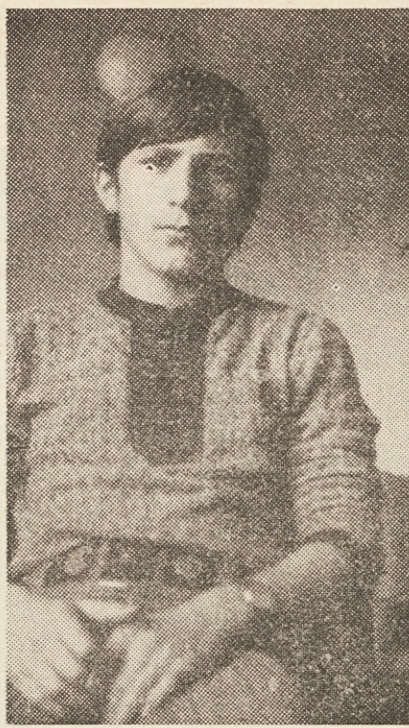
Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu:

To je bilo tudi hoteno. Iz tega vidika lahko sporazum vsekakor ugodno ocenimo.

Projektantska podjetja imajo še vedno najnižjo stopnjo akumulativnosti (22%), pri čemer so dosegli to, relativno nizko stopnjo celo z več kot 50% povečanjem v primerjavi s predhodnim letom. V gradbeni operativi, kjer znaša stopnja akumulacije 28%, se je leta povečala v primerjavi s predhodnim letom za 8%.

Levo je Nikola Frajs, desno pa Josip Stančič, sam na sliki pa je Andrija Pongrac

Pokriti bazen v Luciji med gradnjo in pogled na Portorož

Že sedaj razvejana dejavnost

V Novih Jaršah v Ljubljani so dobili Gradisovi učenci nov dom. Dom šteje med najlepše v Sloveniji. V njem je našlo zatočišče blizu 100 mladih ljudi, učencev praktičnega pouka v gradbeništvu.

Najpogostejše shajališče Gradisovih učencev v Novih Jaršah je velik dnevni prostor v pritličju, kjer imajo televizijski aparat in časopise. Tu smo tudi navezali razgovor s predstavnikom mladinske organizacije. Zeleni smo namreč zvedeli, kaj počno mladi ljudje v svojem prostem času. Česa si želijo in seveda, kakšne so njihove možnosti za rekreacijo, kulturno razvedrilo in zabavo sploh.

»Star sem 17 let, učim se za zidarja, pod streho Gradisa pa sem že blizu dve leti,« se nam je predstavil Josip Stančič, podpredsednik mladinske organizacije. »Dejavnost naše organizacije je pravzaprav šele v povojih, saj smo dobili prave možnosti za svoje delo šele v novem domu. Predsedstvo naše organizacije šteje 14 članov, sestajamo se občasno in po potrebi,« nam je razlagal mladinec Stančič, doma iz Medjimurja. »No, čeprav smo takorekoč šele na začetku poti, je naša dejavnost dokaj pestra. Razumljivo vlada med mladinci največ interesa za šport. Posebno radi igramo nogomet, namizni tenis, šah in številni mladinci radi preživljajo svoje proste ure v naši kleti, kjer smo si uredili strelišče za zračno puško. Seveda pa se naša dejavnost ne omejuje le na šport. Organizirali smo že nekaj predavanj in nekateri imamo še v načrtu. Dalje smo na tem, da ustanovimo svoj foto krožek. Računamo, da bo to zelo kmalu. Vsi potrebni nakupi so že odobreni, nekaj stvari pa že imamo. Laboratorij si bomo uredili v kletnih prostorih, ki so kot nalašč za tako dejavnost. Ob tem naj povem, da je

med nami že nekaj fotografov, da pa bomo kljub temu organizirali fotografski tečaj, saj moramo misliti tudi na tiste, ki o fotografiranju še ničesar ne vedo.«

Iz razgovora z mladinci smo nadalje zvedeli, da si bodo v najkrajšem času uredili v domu tudi knjižnico. Sedaj si izposojajo knjige v šoli, odslej dalje pa jih bodo imeli doma. In to bo veliko prijetneje, pa tudi koristneje. Posebno za tiste mlade ljudi, ki še niso okusili slasti pisane besede, ki še ne vedo, kaj pravzaprav pomeni knjiga in da lahko postane prav knjiga človekov najboljši prijatelj.

»Več berejo le tisti, ki jih v to prisili šola,« so nam pripovedovali mladinci. »Nekaterim se ne ljubi oziroma za to nimajo veselja, drugi se spet izgovarjajo, da nimajo knjig. No, ko bomo imeli tu v domu svojo knjižnico, marsikateri problema s tem v zvezi ne bo več. Knjige že imamo, le pripeljati jih še moramo v dom.«

V dnevni sobi imajo na voljo časopise in revije. Sodeč po razgovoru segajo po revijah in časopisih raje kot pa po knjigah. Zato se ukvarjajo z mislijo, da bi se naročili še na več časopisov. Res je sicer, da sleherni večer sledijo dogajanjem na televizijskem zaslonu in da so na tekočem z dogajanjem doma in po svetu, toda pisana beseda je le nekaj drugega.

Ze v začetku našega prispevka smo zapisali, da se fantje v Novih Jaršah izredno radi ukvarjajo s športno dejavnostjo. Zato smo poleg

Josipa pritegnili k pogovoru še dva športnika — Nikolo in Andrijo.

Nikola Prajs je v vrstah gradisovcev že od septembra 1969. Doma je iz Baranje, to je v bližini Osjeka. Ze letos jeseni bo postal Nikola kvalificiran zidar, lep del svojega prostega časa pa bo še naprej posvečal svojemu konjičku — športu. V okviru mladinske organizacije skrbi Nikola za namizni tenis. O tem nam je povedal tole:

»V domu nas je kakih trideset mladih ljudi, ki nam namizni tenis veliko pomeni. Od tega jih šest ali sedem dobro obvlada to igro. Morda nam je namizni tenis še posebno pri srcu zato, ker v tej športni panogi tekmujejo tudi na tradicionalnih srečanjih mladih gradbincev Jugoslavije. Pogoje za trening imamo zelo dobre. Mizo imamo postavljeno v kletnih prostorih, z žogicami in loparji smo dobro založeni. Skratka, tovrstnih problemov nimamo. Kdor želi igrati, ima za to vse možnosti.«

O dejavnosti strelcev pa nam je pripovedoval Andrija Pongrac. Andrija je doma iz Medjimurja in se pri Gradisu že dve leti uči za tesarja.

»Strelci imamo redne treninge. S strokovnimi nasveti nam pomagajo vzgojitelji, drugače pa nas k temu športu ni potrebno kaj posebej priganjati. Resneje se s streljanjem ukvarja kakih 25 mladincev, od tega jih je kakih deset že zelo dobrih strelcev. Imamo tri puške, strelišče pa smo si uredili kar na hodniku v kleti. Torej, tudi za ta šport imamo zelo dobre pogoje. Upam, da navdušenje ne bo splahnelo, ampak da bo mo v vrste strelcev pritegnili kaj kmalu nove ljudi,« je naš razgovor povzel Andrija Pongrac.

A. UL

Do danes je položilo izpit iz varstva pri delu že 267 inženirjev, tehnikov in delovodij

Metropol - lepoteč Portoroža

Stavbenik in Gradis sta dogradila enega najlepših hotelov na Jadranu

Zadnji člen v zaključni verigi turističnih objektov v Luciji predstavlja hotel Metropol, ki je zrasel na pobočju Vesne, griča med Portorožem in Lucijo. Grand hotel Metropol je zrasel na mestu, kjer je bila pred leti v stari villi prva igralnica v Portorožu in na istrski obali sploh.

Hotel je projektiral profesor ing. arh. Edo Mihevc, zgradili pa sta ga gradbeni podjetji Stavbenik in Kopro in Gradis iz Ljubljane (kopalni bazen). Gre torej za novo delovno zmagovito delavce Gradisa, ki so v minulih letih prispevali levji delež k temu, da je Portorož tak, kakršnega poznamo danes.

Glede na to, da šteje hotel Metropol, ki sta ga postavila Stavbenik in Gradis, med najlepše in najbolj opremljene pri nas sploh, ne bo odveč, če se le na kratko dotaknemo najbolj značilnih podatkov, s katerimi se lahko pohvali ta lepoteč iz Portoroža.

Grand hotel Metropol ima 200 ležišč, celotno hotelsko podjetje pa že več kot 1300. Kvalitete novega hotela občuti gost že ob prihodu. Ze iz luksuzno opremljene recepcije seže pogled skozi prostore velike restavracije na sinje morje. Posebna privlačnost novega hotela je nedvomno pokriti plavalni bazen 25 krat 12,5

metra, ki bo seveda gostom na voljo poleti in pozimi.

Koristna površina vseh hotelskih prostorov znaša več kot 19 tisoč kvadratnih metrov, s čimer so se zmogljivosti Portoroža bistveno povečale. K novemu hotelu šteje tudi nova igralnica. Nedvomno gre za ekonomsko organizacijsko in pravno najbolje urejeno oziroma organizirano igralnico v državi.

S terase pred hotelom se gostje lahko po arhitektonsko lepo izoblikovanem mostu, ki se ga je že prišlo ime gazela, napotijo do lastnega hotelskega kopališča, se pravi do lepo urejene peščine, ki šteje med največja kopališča v Portorožu. To je hkrati tudi najbolj sončno kopališče v Portorožu, saj posije sonce nanj že takoj zjutraj, ko sta kopališči v Portorožu še v senci.

Sam hotel ima tudi več prostorov za prirejanje večjih in manjših prireditvev. Lahko bi naštevati še in še. Na primer nočni bar v obliki amfiteatra, plesišča v restavraciji in na terasah itd., itd. Najbolj zanimivo od vsega pa je, da so cene v novem hotelu vsaj zaenkrat izredno nizke, posebno če jih primerjamo s cenami

podobnih mendenih hotelov v svetu. Za letos bodo te cene v Metropolu tudi ostale, v prihodnje pa bo rentabilnostni račun nedvomno zahteval, da bodo ustrezno narasle in postale, kot temu pravimo — »ekonomske«.

-a

Čimprej v novo ambulanto

Prvega marca letos je našo obratno ambulanto v Ljubljani prevzel dr. Alojz Poje.

Pred tem je bil zaposlen v zdravstveni ambulanti Bežigrad. Člani kolektiva ljubljanskega območja ga gotovo poznajo, saj je uspešno zaključil celotno akcijo cepljenja proti črnim kozam.

Ko smo nedavno razpravljali o problemih obratne ambulante, je dr. Alojz Poje dejal: »Zaenkrat opravljam samo terapevtski del, sicer je pa dela kljub temu dovolj. Dnevna frekvenca je povprečno 30 pacientov, včasih pa še več. Urnik smo prilagodili možnostim zdravstvenega doma v Mostah. Vsi skupaj pa bi želeli, da bi se čimprej preselili v nove prostore obratne ambulante v Misljevi ulici.«

Tridnevni seminar na VŠSD

Center za izobraževanje pri višji šoli za socialne delavce v Ljubljani je organiziral 20., 21. in 22. aprila 1972 tridnevni seminar za socialne delavce, oziroma za kadrovičke v delovnih organizacijah.

Na seminar se je prijavilo 25 kandidatov. Izobraževalni center pri GIP Gradis je prijavil kar tri kandidate — strokovne sodelavce in je tako edina delovna organizacija, ki se je tako številčno odzvala vabilu VŠSD.

Vsak udeleženec seminarja je dobil tudi strokovne materiale, ki so bili zgolj v ta namen izdelani.

Gre namreč za neko verigo seminarjev, ki naj bi se v teku dveh let oziroma dveh let in pol zaključila in socialnemu delavcu dala novejšo, popolnejšo in strokovno bolj izpopolnjeno sliko o delu, naj si bo tako v praktičnem kot tudi teoretičnem smislu. Seminar se je začel v četrtek 20. aprila ob 9. uri na VŠSD, z uvodnimi besedami direktorice Višje šole za socialne delavce Marije Jančar.

Po uvodnih besedah tov. Jančar je sledilo predavanje prof. Pavla Kogejca — »Strokovni postopki kadrovanja«.

Popoldne, je do 18. ure predaval Andreja Hadži o teoretskih osnovah izobraževanja, izobraževanja odraslih in o izobraževanju strokovnih kadrov.

V petek je bilo govora o organizaciji izobraževanja (predavala st. tov. Tomašič in tov. Primožič), popoldne pa na VŠSD o nomenklaturi poklicev, kar je predaval Stane Sirc.

Tudi v soboto, zadnji dan seminarja je Stane Sirc predaval o izdelavi profilov in učnih načrtov.

Sledil pa je zaključek, ki je hkrati pomenil konec prvega od večjega števila seminarjev, hkrati pa je pomenil vez z naslednjim seminarjem in tudi klic odgovornim delavcem delovnih organizacijah, da končno spoznajo, da tudi v kadrovskih službah nastopajo spremembe, in da tako kot v drugih strokovnih službah v delovnih organizacijah potrebujejo nenehno kontinuirano in poglavlno pridobivanje teoretičnih znanj in teorij, če hočemo biti v praktičnem delu uspešni.

Tone Kajfež

Tovariško srečanje upokojencev

Sindikalna organizacija gradbenega vodstva Ljubljana je dne 12. maja 1972 priredila tovariško srečanje svojih upokojencev z izletom na gradbišče AVTOCESTE in v PORTOROŽ.

Srečanja se je udeležilo 35 upokojencev, nekaj pa se jih je pisмено opravičilo, da se srečanja iz raznih razlogov ne morejo udeležiti.

Že pred sedmo uro so se začeli zbirati na dvorišču in se veselo pomenkovati med seboj. Pred odhodom na izlet jih je nagovoril in pozdravil ing. Saša Skulj, pomočnik direktorja PE. Direktor ing. Mesarič se zaradi bolezni srečanja ni mogel udeležiti. Čepuš je napravil nekaj spominskih posnetkov.

Okoli 9. ure so se z avtobusom odpeljali na prvo etapo izleta — avtocesto. Vsi so bili veseli in si z velikim zanimanjem ogledali gradnjo mostov. Šef gradbišča Alojz Gregorič jim je razložil način in potek gradnje in tudi težave, s katerimi so se srečavali. Po končanem ogledu gradbišča so odšli v Rakov Škocjan, kjer je bilo organizirano izdatno kosilo. Druga etapa izleta je bil Portorož. Ogledali so si gradbišče. Delovodja Janušič Drago jih je do podrobnosti seznanil z gradnjo in razkazal objekt. Mnogi so se čudili novemu izgledu Portoroža in istočasno bili ponosni, ker je k lepemu novemu izgledu mnogo prispeval Gradis ter tudi gradbeno vodstvo Ljubljana.

V veselem razpoloženju so se zvečer vrnili v Ljubljano polni doživetij in se razšli z željo, da bi tako srečanje postalo tradicionalno.

V imenu kolektiva gradbenega vodstva Ljubljana se organizatorjem zahvaljujem za uspešen izlet, vsem udeležencem pa lep pozdrav.

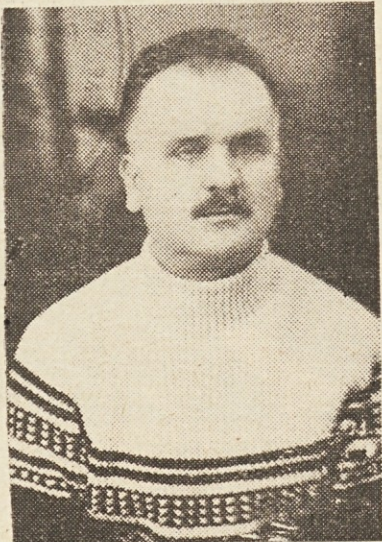
Ivan Griljc

S tovariškega srečanja upokojencev — Naši stari Gradisovci so še kot mladeniči

Naj ne bi bili prezrti

Ko se pogovarjamo, poslušamo radio, gledamo televizijo, vedno slišimo nekaj novega in zanimivega za vsakogar. Mnogo slišimo tudi o ljudeh, ki jih največkrat omenjamo, bilo to v širši družbi ali v podjetjih. Ljudje smo pač navajeni, da se imamo razdeljene po raznih kriterijih kot npr. veliki, večji, srednji, majhni in zadnji, toda ne po telesni višini, ampak po položajnih stopnicah in debelini denarnice. Pri slednjem smo najbolj občutljivi. Zivljenje pač diktira tak način in se uprati ne moremo, oziroma karkoli spremeniti. Na glavnih vhodnih vratih vsakega podjetja ali ustanove imamo ljudi, ki opravljajo svojo službo ravno tako kot vsi ostali do najvišjih. Zjutraj ob prihodu v službo vedno prve srečamo razpoložene ali tudi ne, od-

Ivan Gradišnik

visno od dogajanja prek noči. Prav tako od njih zahtevamo določeno odgovornost, saj bdijo nad imovino nas vseh. V službi so v različnih obdobjih dneva. Za njih ni prostih sobot ali nedelj ter se ne morejo tako srečevati kot ostali člani kolektiva. Kako bi bilo, če bi kdo organiziral srečanje vseh naših vratarjev in čuvajev? Ni mogoče kaj takega! Nekaj pa lahko storimo za te ljudi. Imamo dolgoletne člane kolektiva ali pa take, ki so sicer delavci podjetja »Varnost«, vendar so leta in leta na naših vhodnih vratih. S tem, da so dolgo na enem mestu, se jim da lahko priznanje, saj so vestno opravljali svoje delo.

Predlagam, da se ob določenih priložnostih spomnimo tudi teh ljudi. Tokrat predstavljamo delavca vratarja podjetja »Varnost« Ivan Gradišnika, ki bo 2. maja že 15 let na vhodnih vratih kovinskih obratov in SPO v Ljubljani. Je invalid z nadkolensko amputacijo leve noge, torej dobrota minule vojne. Vojna mu je tudi onemogočila šolanje, zato je moral izbrati ta poklic, da lahko s skromnimi sredstvi, ki jih zasluži, vzdržuje sebe in družino.

Tudi Ignac Miklič, vratar na centrali podjetja si zasluži vse priznanje. Doma je iz Razborja pri Novem mestu in ima od doma do službe kar 60 km. Čeprav je služba naporna, še posebno kadar te doleti »ta dolga«, kot sam pravi, je vedno vedro razpoložen.

Vratarski poklic je enakovreden vsem ostalim, zato pa teh ljudi pri vhodih ne prezrimo.

Luš.

Ignac Miklič

Stran 8 ★ »GRADISOV VESTNIK«

Pred otvoritvijo nove blagovnice v Ptuj

Zgodovinski Ptuj dobi novo moderno trgovsko hišo — Arhitektonska podoba blagovnice se je v celoti zlila z avtentičnostjo Ptuja — Delavci PE Maribor so z rezultati svojega dela lahko zadovoljni — Kaj pravi direktor Panonije Branko Gorjup?

Pred letom dni so ob banki v Ptuj prvič zabrnili stroji. Za novo blagovnico je bilo potrebno izkopati preko 800 m³ materiala in z gramozom utrdili gornji sloj. Danes pa že stoji pred nami objekt v vsej svoji veličini. Z dograditvijo objekta bo Ptuj pridobil 3800 m³ neto prodajne površine. Razumljivo je, da bodo v novi moderni trgovski hiši potrošniki našli vse, kar si želijo.

Funkcionalno je objekt s srednjim traktom vertikalnih komunikacij razdeljen v prodajne površine in površine za pomožne dejavnosti. Trakt vertikalnih komunikacij povezuje etaže, ki so tri prodajne in štiri servisne. Poleg tega je še vrsta drugih prostorov, ki jih zahteva moderna trgovska hiša. Konstrukcija stavbe pa je armirano betonski skelet s stebri v razmaku 8 × 8 metrov. Pa tudi

zahodna stena in stena vertikalnih komunikacij sta iz armiranega betona.

Objekt stoji v kulturno spomeniško izredno zahtevnem kraju, zato je bila naloga znanega strokovnjaka, projektanta dipl. ing. arhitekta Petra Kerševana zelo težka in odgovorna. Zunanjo in notranjo podobo je v celoti približal arhitekturi Ptuja iz prejšnjih zgodovinskih dob. Tudi fasada, ki jo bodo pokrivala zlate aluminijaste plošče v bakreni barvi, se bo čudovito skladala z okolico. Steklen zaključek fasade, poliester plošče, pa so že pritrjene na jekleno konstrukcijo.

Objekt bo do roka gotov. Tako nam je zatrdil tudi sektorski vodja Miha Skerlak, ki o problemih gradbišča ni hotel razpravljati. »Kaj bi jamrali in se pritoževali! Delati je treba, pa

vse gre,« je dejal. Zadostuje nam podatek: pred rokom so bila gotova vsa dela do tretje faze.

Oglasili smo se tudi pri investitorju — direktorju Branku Gorjupu.

Branko Gorjup

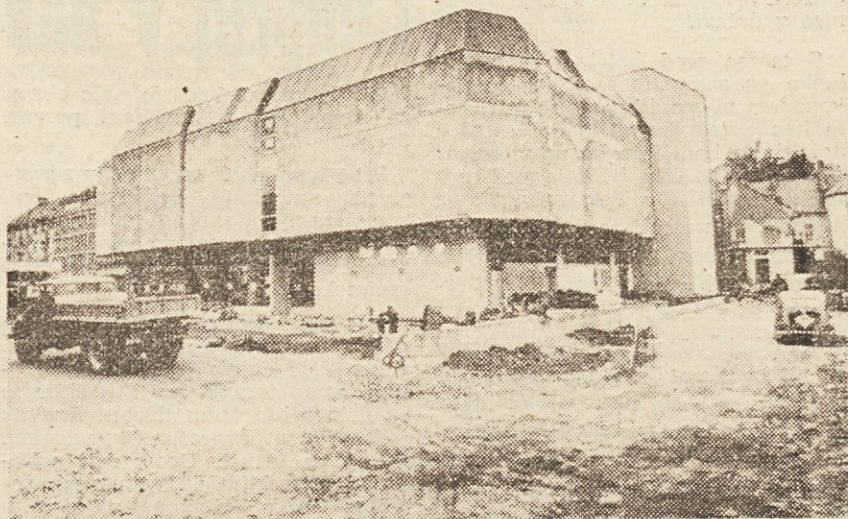
Prisrčno nas je sprejel in že je tekel pogovor o gradnji objekta.

S kvaliteto izvedenih del, časom in rokom sem zelo zadovoljen. Dokončanje tretje faze pred rokom nam tudi jamči, da bo objekt pravočasno gotov. Sodelovanje z graditelji, projektanti in zlasti z ing. Maistrom je zelo dobro. Gradis je v Ptuj zgradil lep trgovski objekt, na katerega bodo vsi Ptujčani ponosni.

Mi trgovci pa se bomo trudili, da bomo v tej stavbi nudili našim potrošnikom vse, kar si želijo. Naš cilj je, da bomo zadovoljili naše kupce. Blagovnico bomo založili z najboljšim blagom.

Naj omenim še, je dejal direktor Gorjup, da je nova blagovnica rezultat integracije Merkatorja iz Ljubljane in Panonije iz Ptuja. Sklenjena je bila statutarna pogodba, samoupravni akt, ki se ob obojestranskem sožitju uspešno izvaja in spodbuja k uspešnemu delu.

L. C.

Detajl z gradbišča v Ptuj

Mladina o sebi in svojem delu

Bodočnost pripada mladini, to pri nas ni več samo geslo, temveč so se mladi že aktivno vključili v vsa gospodarska in družbenopolitična dogajanja

Ob dejstvu, da imamo v podjetju od skupno zaposlenih kar 1848 ali 31,8 % mladincev do 25. leta starosti, je upoštevanje mladih tem bolj potrebno. Srečali smo se za oglasto mizo. Mile Zrnič z Jesenic, Slavka Gradišar iz centrale, Drago Horvat z Raven, Srečko Friš iz KO Maribor, Vesna Plemelj iz centrale ter Rudi Krčmar iz Škofje Loke.

To je pa hkrati tudi iniciativni odbor za ustanovitev mladinske organizacije v GIP Gradiš. Pogovarjali smo se o tem in onem in mladinci so dejali takole:

● Ustanovljamo mladinsko organizacijo podjetja

Slavka Gradišar: — Prav tako kot druge organizacije mora zaživeti tudi mladinska organizacija GIP Gradiš. Se prav posebno zato, ker je v podjetju velik odstotek zaposlene mladine. Da nimamo mladinske organizacije podjetja pri tako velikem številu mladine, zelo slabo odmeva navzven. Vendar tega brez sodelovanja in pomoči samih mladih ni mogoče spraviti v življenje.

Danes je iniciativni odbor razpravljal o osnutku programa dela MO GIP Gradiš. Ta program obsega zlasti okvire političnega dela, stanovanjsko problematiko, kulturno delo, športno delo, delo na področju samoupravljanja in vključevanje v samoupravne organe in druge organizacije in je podobno. Odbor je sprejel tudi nekatere sklepe kot npr.: vsi mladinski aktivni enot morajo poslati svoje programe dela, evidenco članstva mladine v enotah ipd.

Konferenca mladine bo predvidoma v drugi polovici junija. Do takrat bomo pripravili osnutek poslovnika o delu mladinske organizacije GIP Gradiš ter sestavili program dela mladinske organizacije. Na konferenci bo izvoljeno tudi predsedstvo mladinske organizacije.

Preden bo pričela organizacija delovati, bo potrebno še veliko truda in požrtvovalnosti ter dela vsakega posameznega mladina in mladinke. Vse to pa bo zmogla, če bo naletela na razumevanje vodstva in drugih organov in organizacij.

● V našem delavskem svetu so štirje mladinci

Srečko Friš: Že mesec dni pred zadnjimi volitvami v organe delavskega samoupravljanja smo na seji naše mladinske organizacije razpravljali, kako bi čimveč mladincev vključili v delavski svet naše poslovne enote. Ob podpori našega vodstva in izvršnega odbora sindikalne organizacije smo uresničili sklep ter uspeli na kandidatno listo predlagati nekaj članov mladinske organizacije. Tako imamo danes kar štiri mladince v delavskem svetu naše enote. To je ponoven dokaz, da si je naša mladinska organizacija, še posebno pa posamezni mladinci s svojim delom, pridobila ugled in zaupanje v kolektivu.

Pozdravljamo zamisel o ustanovitvi enotne mladinske organizacije

podjetja. Mi mladi v našem obratu pa se bomo potrudili, da bomo naše delo še bolj popestrili in postavljene cilje tudi v celoti uresničili.

● Razgibano kulturno na Jesenicah

Mile Zrnič: Mladinska organizacija na Jesenicah je zelo aktivna. Imamo vse pogoje za kulturno in športno dejavnost. Ob pomoči vod-

Spomin na Borisa Kidriča

Septembra 1946 je podjetje Gradiš iz Ljubljane pričelo z gradnjo novega objekta »Nova markirnica« v Beogradu, in sicer na pobudo oziroma zahtevo pokojnega Borisa Kidriča Velika želja revolucionarja je bila, da bi v Beogradu gradijo slovensko podjetje.

Bilo je zimskega dopoldneva, ko je v gradbiščno pisarno stopil Boris Kidrič z dvema tovarišema. Takrat ga nisem poznala. Bil je visok, oblečen v usnjen plašč ter obut v škornje. Pogovarjal se je z nami v lepem slovenskem jeziku. Beseda je tekla o delu na gradbišču, zadovoljstvu v podjetju itd. Med pogovorom sem se spomnila, da moram službeno v mesto, kajti gradbišče je bilo precej oddaljeno od centra mesta. Prijazen B. Kidrič mi je dejal, da se lahko z njimi odpeljem do mesta. Zahvalila sem se jim za uslugo in pozdravila. Šele, ko sem se vrnila v pisarno, nam je takratni šef gradbišča ing. Kazansky povedal, da je bil Boris Kidrič.

Lik Borisa Kidriča mi bo ostal v spominu.

S. S.

stva PE smo si sami uredili športna igrišča, nabavili rekvizite, uspešno pa sodelujemo s kulturnimi društvi Jesenice in pripadniki JLA. 26. aprila smo imeli bogat kulturni program, kjer je sodelovalo 25 naših mladincev. Imeli smo tudi že več športnih tekmovanj z ostalimi kolektivi, šolami ter športnim društvom Jesenice.

Izletov, ki jih organizira sindikalna podružnica, se udeležujejo v glavnem mladi. Skratka, življenje na Jesenicah je zadnje čase precej razgibano.

● Na Ravnah ni v ZK nobenega mladince

Drago Horvat: Tudi na Ravnah na Koroškem je delo mladinske organizacije zaživelo. Res nas je v naselju malo mladincev (večina se jih vrača domov), smo pa kljub temu aktivni. Sodelujemo pri raznih delovnih akcijah, tekmujemo na področju športne dejavnosti, povsod se pojavljamo. Premalo pa je mladine v organih delavskega samoupravljanja, v sindikatu, v Zvezi komunistov pa ni nobenega mladince. Želimo sodelovati in delati na vseh področjih.

● S prostovoljnim delom smo si uredili okolico doma

Rudi Krčmar: Mladinska organizacija je pri nas zelo aktivna. Sodelujemo pri vseh akcijah OK ZMS Škofja Loka, še posebno pa smo uspešni na športnem področju. Organizirali smo več delovnih akcij za ureditev okolice obrata in našega doma. Udeležujemo se raznih seminarjev ter se nenehno izobražujemo tako strokovno kot družbenopolitično. Letos smo sprejeli obširen program dela mladinske organizacije in prepričan sem, da ga bomo v celoti realizirali.

Naša organizacija je bila iniciator skupnega sestanka z mladinci na območju industrijskega centra Trata v Škofji Loki. Delamo tudi v sindikatu. Najaktivnejši mladinci bodo sprejeti v Zvezo komunistov. Del naših mladincev obiskuje večerno šolo.

Zelo smo zainteresirani za ustanovitev enotne mladinske organizacije v podjetju.

● Na centrali se ne moremo pohvaliti

Vesna Plemelj: V primerjavi z drugimi obrati je delo MA centrale zelo zaostalo za njimi. To je posledica nezainteresiranosti samih mladincev, pa tudi dejansko ni bilo nobenih problemov, ki bi priganjali k delu MA. Vzrok za to je tudi na novo ustanovljeni aktiv, v katerem ni bilo nobenih članov, ki bi že prej delovali na tem področju.

Ustanovitev skupne mladinske organizacije podjetja pa bo nedvomno razgibala mladino na centrali in upam, da se bomo vsi mladinci boljše udeleževali pri uresnitvi programa dela.

Pri mladincih na centrali se je v zadnjem letu povečalo zanimanje za šport. To iz meseca v mesec raste, čeprav še ni množično. Upajmo, da bo zanimanje zraslo tudi za kulturne ter politične stvari, kar pa je zelo odvisno od nas samih in od vodstva mladinskega aktiva.

Na centrali podjetja je 38 mladincev. Zinka, Kristina in Anica pri mehano grafskih strojih

Izlet v Budimpešto

Sindikalna podružnica Ljubljana-okolica je v sodelovanju s turističnim podjetjem »Kompas« organizirala 12. maja tridnevni izlet v Budimpešto. Izleta se je udeležilo 75 članov kolektiva kateri so se pripeljali čez 1100 km v udobnih avtobusih.

Sam izlet je bil prijeten, odpotovali smo ob 16. uri, a okrog 21. ure smo bili na Blatnem jezeru v turističnem mestu Šiofok, kjer smo večerjali in prespali v hotelu »Hungary«. Naslednjega dne smo nadaljevali pot po odlični cesti, tako da je preostalih 140 km do Budimpešte kar hitro minilo v dobrem razpoloženju.

Imeli smo dva vodiča, katera sta nam se pridružila v Šiofoku. Pokazala sta nam znamenitosti glavnega mesta Madžarske. Med ostalimi smo večerjali v znanem čardu, starem čez 300 let, kjer smo pili dobro vino in uživali v plesu »čardaš«, ki nam ga je pokazala temperamentna plesalka. Vsi smo ji ploskali.

V nedeljo smo pred poldnevom razgledali mesto, po kosilu smo se vrnili nazaj v našo Ljubljano, noseč najlepše vtise s tega izleta.

Takih izletov si še želimo! MILIVOJ KUZMANOVIČ

Ptujčani premagali Maribor

Prejšnji mesec so se na športnem igrišču v Ptuj srečali moštvi gradbišča v Ptuj in uprave PE Maribor. Igrali so mali nogomet. To je bilo že drugo srečanje. Igra je bila zelo hitra in dinamična in se je končala z zmago gradbišča Ptuj. Skoraj vso tekmo so bili igralci uprave slabši, taktično so zagrešili marsikatero napako in tako zagotovili zmago delavcem »s terena«.

Za upravo PE Maribor so igrali: ing. Franc Roškar ing. Alojz Vedlin, ing. Vlado Horvat, Franjo Mihelič, Franc Senjur, Janek Sadvovsky, ing. Bojan Spas ter Drago Postružnik.

Za gradbišče v Ptuj: ing. Slavko Botolin, Alojz Dobnik, Miha Škerlak, Avgust Belovič, Ferdo Zrnec, Peter Ilec, Blaž Mlinarič in Jože Naraks.

Po končani tekmi so zaslužno zmago skupno proslavili.

Z Delavsko enotnostjo v Tokio

List Delavska enotnost praznuje 20. novembra letos svojo tridesetletnico. Tudi vi se uvrstite v krog njenih prijateljev. postanite bralec našega tednika, naročite se nanj! Delavska enotnost — zanesljivo najcenejši tednik na tržišču.

Razen tega, da vas Delavska enotnost vsak teden sproti seznanja z aktualnimi dogajanja v vašem podjetju, vašem kolektivu, v vašem kraju, v vaši organizaciji, v vaši občini — vas VSAK MESEC TUDI NAGRADI.

V jubilejnem tridesetem letu smo v uredništvu Delavske enotnosti namestili dva bobna sreče in ju napolnili z bogatimi nagradami. Prvi boben je namenjen našim novim in starim naročnikom, ki so poravnali naročnino na Delavsko enotnost za prihodnjih 12 mesecev. Drugi boben pa je rezerviran za vse, ki zbirajo prijatelji ali znanci pet novih naročnikov, bo vsakokrat prejel nove naročnike za naš list. Vsak, ki izbere med svojimi sodelavci, bogato knjižno nagrado, hkrati pa kupon za nagradno žrebanje.

Kmalu se bosta že v tretje zavrtela naša bobna sreče! Čakajo vas bogate nagrade. B morda želeli z Delavsko enotnostjo v Tokio? Sodelujte v naših nagradnih žrebanjih, tudi VI POSTNITE PRIJATELJ DELAVSKE ENOTNOSTI, ki izkaja že trideset let!

Iniciativni odbor za sklic mladinske konference podjetja

Od leve proti desni: Ekipa iz Maribora minuto pred odločilno tekmo, sredi: Učenci iz Novih Jarš so zastopali centralo podjetja — desno: Tekmovalci iz Škofje Loke so se tudi dobro odrezali

Gradisov dan mladosti

Rojstni dan maršala Tita in dan mladosti sta tesno povezana. Že vse od osvoboditve dalje mladina Jugoslavije in Tito skupno praznujejo 25. maj. Ta povezanost z mladino se je manifestirala v bučnih dneh naše revolucije in povojne graditve vse do današnjega dne.

Osebnost maršala Tita je s tisočimi nitmi povezana z dejavnostjo naše mladine, zato ni nič čudnega, če so tudi Gradisovi mladinci zbrali tadan za velika medsebojna srečanja in tekmovanja. V počastitev 80-letnice rojstva našega dragega maršala so v Mariboru organizirali veliko športno srečanje mladine Gradisa.

Organizacijo tekmovanja je prevzel mladinski aktiv KO Maribor, pokroviteljstvo pa direktor enote Ivan Lovec.

Direktor KO Maribor Ivan Lovec pozdravlja udeležence

Tekmovali so v štirih panogah: mali nogomet, namizni tenis, streljanje in šah.

Ob 9. uri se je na dvorišču doma v Mariboru zbralo nekaj več kot 180 mladincev z Jesenic, Raven na Koroškem, iz Celja, Škofje Loke, Ljubljane, Ljubljane-okolice, centrale podjetja (Nove Jarše), KO in SPO Ljubljane, Maribora in KO Maribora.

Po uvodnih besedah predsednika mladinske organizacije KO Maribor Srečka Friša so poslali maršalu Titu čestitko naslednje vsebine:

DRAGI TOV. PREDSEDNIK TITO!
DANES IMA MLADINA GRADISA DRUGO VELIKO ŠPORTNO SREČANJE V MARIBORU.
VSI, KI SMO SE ZBRALI OB TEJ PRILOŽNOSTI, VAM ŽELIMO OB VAŠI 80-LETNICI MNOGO ZDRAVJA IN USPEŠNEGA DELA, SE MNOGO LETA.

MLADINA GRADIS SR SLOVENIJA

Vsebino brzojavke so potrdili z bučnim aplavzom.

Srečko Friš je udeležence pozdravil v imenu organizatorja

Nato je športnike in goste pozdravil se pokrovitelj tekmovanja Ivan Lovec, ki je med drugim dejal:

»V veliko čast mi je, da danes lahko pozdravim v Mariboru veliko število mladincev-sportnikov podjetja Gradis. Prišli ste iz vseh koncev Slovenije, predstavljate enote podjetja, ki deluje na teh območjih, da bi se v plemenitih in športnih borbah na drugih športnih igrah mladine Gradisa športno borili za čim boljše rezultate.

Število prijavljenih ekip nam kaže, da interes za to obliko rekreacije v okviru podjetja raste in mladina Gradisa želi, da bi te igre postale tradicionalne, to se pravi vsakoletne, saj nedvomno ta oblika srečanj mladine vseh PE veliko prispeva k medsebojnemu povezovanju, spoznavanju in prijateljstvu mladih na eni strani ter občutku povezanosti in pripadnosti našemu kolektivu.

Po pozdravnih govorih so vse ekipe odkorakale na kraj tekmovanja. Najbolj ostra borba in največ gledalcev je seveda bilo na igrišču malega nogometa.

Posebno zanimiva in borbeno tekma je bila med Mariborom in Novimi Jaršami. Slednji so z rezultatom 3 : 4 premagali Mariborčane.

Mogoče mi bo kdo od strelcev zameril, ker ni posnetka, čeprav so skoraj vsi precizno streljali v tarčo. Pretemno je bilo in vse slike so se pokvarile. Isto velja za igralce namiznega tenisa.

Lep je bil pogled na zbrane mladince ob svečanem kosilu, ki sta ga priredila KO Maribor in GV Maribor. Res lepo je biti mlad, bodočnost je še pred tabo.

Tako je bilo tudi z našimi mladinci-sportniki, ki so s ponosom poslušali rezultate tekmovanja. Potrudili

so se, končno pa je dober športnik tudi dober delavec.

Moramo še povedati, da je bila organizacija športnih iger mladincev res odlična, ter lahko organizatorjem samo čestitamo.

Rezultati mladinskih športnih iger Gradisa pa so bili naslednji:

Prvo mesto v skupnem plasmaju so dosegli mladinci iz Maribora — 20 točk.

Drugo mesto mladinci centrale, dom učencev — Nove Jarše prav tako 20 točk.

Tretje mesto pa mladinci iz KO in SPO Ljubljana 14 točk.

Sledijo:	točk
Celje	12
Jesenice	11
Škofja Loka	10
Ravne na Koroškem	5

Posamezne panoge

Streljanje (nastopilo je 6 ekip)

	krogov
1. Maribor	755
2. Škofja Loka	646
3. Centrala Nove Jarše	656

Mali nogomet

	točk
1. Centrala (N. Jarše)	7
2. Celje	6
3. Jesenice	5

Namizni tenis

	točk
1. KO, SPO Ljublj.	7
2. KO Maribor	6
3. Centr. (N. Jarše)	5

Šah

	točk
1. Maribor	13,5
2. N. Jarše	12,5
3. Jesenice	12,0

Od leve proti desni: V podjetju imamo veliko dobrih šahistov še posebno med mladinci — Sredi: Takole je potekala borba med mladinskimi aktivni — Desno: Tekma med Mariborom in Novimi Jaršami (centrala) je bila najbolj zanimiva. Zmagali so učenci iz Novih Jarš — »Žeka« pa napeto opazuje tekmo